

A migrációs potenciál keletkezésének okai a Kárpát-medence magyar lakosainak körében

(Örkény Antal és Sik Endre)

Az elemzés során a következő gondolatmenetet követjük: Előbb a hasonló módszerrel készült hazai migrációs potenciál kutatások alapján kialakított elméleti modellt ismertetjük. Ezután összehasonlítjuk a hazai és a Kárpát-medencei magyarság migrációs potenciáljának okait magyarázó modelleket. Ez az elemzés arra adhat választ, hogy mennyiben tekinthető a migrációs potenciál szociogenezise szempontjából azonosnak a határon belüli és túli magyarság. Végül az utolsó részben a migrációs potenciál különféle típusainak szociogeneziséét bemutató modelleket hasonlítjuk össze. Ezzel az elemzéssel arra a kérdésre keresünk választ, hogy vannak-e eltérések a migrációs potenciál kialakulásában a különböző migrációs potenciál típusok között. Ha nincsenek, akkor olyan általános szabályszerűségeket leltünk, amelyek valamennyi migrációs típus esetében azonosak, s akkor a jelenség szociogenezise szempontjából nincs is értelme különféle típusokról beszélni. Ezzel szemben, ha találunk eltéréseket, akkor nem csupán arról van szó, hogy a migráció típusainak elkülönítése értelmes volt, hanem arról is, hogy a migrációs potenciál befolyásolásának eltérő módjait kell alkalmazni az egyes migrációs potenciál típusok esetén.

A migrációs potenciál keletkezésének általános modellje

A szakirodalom és a korábbi magyarországi elemzések alapján migrációs potenciál létrejöttét magyarázó okokat három csoportba soroltuk. Az elsőbe azokat a szociodemográfiai tényezőket helyeztük el, amelyekről - részben a korábbi leíró elemzések

(Berencsi 1994, Sik 1994/a, Sik 1994/b, Berencsi-Sik 1995) tapasztalatai alapján, részben elméleti okok miatt - feltételeztük, hogy ugyanolyan hatással vannak a migrációs potenciál mértékére, ahogy az a világ minden részében s amióta világ a világ szokásos. A második csoportba a migrációs burok kapcsolati és emberi tőke elemeit soroltuk. E tényezőcsoportról a migráció szakirodalmában egyhangúan vallja, hogy ha nem is a migrációs folyamatok beindításában, de a folyamatok fenntartásában és társadalmi szabályozásában meghatározó szereppel rendelkezik (Massey et al., 2001). A harmadik csoportba olyan szubjektív (pszichikai, értékrendi és elégedettséget kifejező) változók kerültek, amelyekről már a migráció klasszikusai is azt feltételezték, hogy az egyén migrációs terveit (menni vagy maradni, ha menni, merre és mikor, illetve milyen mértékű áldozat meghozatala árán stb.) erősen befolyásolják (Massey et al., 2001, Turnet-Bonacich, 2001).

Az egyes változókkal, változó csoportokkal kapcsolatos feltételezéseket az 1997-ben végzett magyarországi és a jelen kutatás változóira (lásd a melléklet 1. sz. táblázata) koncentráltan közöljük.

A migráció szociodemográfiai tényezői

Nem: Minden korábbi vizsgálat azt mutatta, hogy a férfiakra a nőknél nagyobb migrációs potenciál jellemző. Ennek oka nyilvánvalóan a hagyományos férfi szerepben rejlik, amely olyan társadalmi normákon alapul, melyek hatására elfogadottabb (olykor akár el is várt) a migráció. Az előzőtől nem független, de másfajta érvelés lehet az, hogy a férfiak társadalmi (ön)képének inkább része a kalandkeresés vagy a veszélytűrés, mint a nőké. Végül a férfit, mint a család ellátásáért elsősorban felelős személyt is a nőnél jobban ösztönözheti (vagy kényszerítheti) a migrációtól várt többlet-jövedelemszerzés, illetve a háztartás (nemzetség, klán?) hosszútávú érdekeit szolgáló a külföldre való „előremenekülés” (Lásd Ábelt a rengetegben és Amerikában).

Kor: Minden migrációs potenciál elemzés szerint a (leg)fiatalabbak a (leg)inkább hajlamosak a migráció tervezésére. Ennek oka lehet korszpecifikusan nagy elégedetlenségük vélt lehetőségeikkel, lehet a még korszpecifikusabb kalandvágy, a kitörés vágya, de lehet, hogy a háztartás elvárása, hogy a következő generációnak jobb legyen éppen a fiatalabbak esetében („nekik még van jövőjük” a legerősebb).

Etnikai származás: Az 1997-es magyarországi kutatásban a cigány származású megkérdezettek a teljes minta részeként szerepeltek, a mostani kutatásban egy külön cigány adatfelvételre került sor. Mindkét esetben azt feltételeztük, hogy a cigányság – részben kultúrája, részben az évszázadokon keresztül megélt (kényszer)helyzetekhez való alkalmazkodás miatt - migrációs potenciálja a többségi népességnél nagyobb.

Iskola végzettség: Tételezzük fel, hogy a migráció - különösen a hosszabb külföldi munkavállalás és még inkább a kivándorlás – nem más, mint olyan tudatosan létrehozott-vállalt válsághelyzet, amelytől a nagy kockázatú befektetés megtérülését várja a potenciális migráns. Ha ez igaz, akkor azok fognak inkább belevágni, akik (legalábbbis önmagukról és a számukra adódó lehetőségről alkotott véleményeik szerint) megfelelő emberi tőkével rendelkeznek. Feltételezzük tehát, hogy a magasabb iskolai végzettségűek - akiknek inkább van a nemzetközi munkaerőpiacon konvertálható emberi tőkéje - esetében várható a nagyobb migrációs potenciál. A hazai és a nemzetközi (pontosabban ott, ahova az adott kibocsátó országból a legtöbben igyekeznek) munkaerőpiacon azonban nem biztos, hogy a legmagasabb iskolai végzettség iránt a legnagyobb a kereslet. Következésképpen azt várjuk, hogy az alacsony iskolai végzettség csökkenti a migrációs potenciált, de az iskolai végzettség emelkedésével nem feltétlenül nő folyamatosan a migrációs potenciál.

Szegénység: A szegénység lehet a migráció hajtóereje, de lehet gátja is, amennyiben a migrációhoz szükséges befektetések (információszerzés, felderítő út(ak), kapcsolatépítés, nyelvtanulás stb.) mértékét korlátozza. Az ellentétes hatások miatt a szegénység-indikátorok várható viselkedését nem lehet pontosan megjósolni. Úgy véljük, hogy a szegénység kisebb mértéke csökkenti, a nagyobb mértékű szegénység (élelmiszerhiány, állandósult hó-végi likviditási gond) növeli a migrációs potenciált. A

„kicsit szegények” esetében feltételezzük, hogy a szegénység hatására csökken a migrációs tervek bekövetkezésének esélye, mivel az elégséges diszponibilis jövedelem híján nem lehet sem a kapcsolatokat építeni, sem iskolázottságra szert tenni, sem migrációs tapasztalatokat szerezni, amely növeli a migráció kockázatát, s ezt kiegyensúlyozza a szegénység elviselhető volta. A „mélyszegénység” esetében is érvényesülnek természetesen a migráció kockázatát növelő hatások, ám a nagymértékű szegénység esetében a taszító erők nagy ereje miatt a migrációs tervek - mégha előkészítetlenek és kockázatosak is - felerősödnek.

Gazdasági aktivitás: Feltételezésünk szerint a gazdasági aktivitás, illetve az aktív népességen belül a munkaerőpiaci pozíció a következőképpen befolyásolja a migrációs potenciált: Egyrészt a háztartáson belüli függő helyzet növeli, mert a migráció esélyt jelent a függő helyzet felszámolására. Ennek megfelelően a tanulók, a munkanélküliek és a GYES-en lévők migrációs potenciálja - egyéb tényezőktől eltekintve, ti. A tanulók fiatalok, a GYES-en lévők túlnyomó része nő - nagyobb, mint a gazdaságilag aktív háztartástagoké. Másrészt a beruházott tőke mértéke és mozgathatósága befolyásolja a migrációs potenciál alakulását. A munkanélküliek esetében a migrációs potenciál nő, mivel - ismerve a kelet-európai munkanélküliség „vakvágány, illetve zsákutca” jellegét - nem nagyon remélhetnek kedvező változást munkaerő-piaci helyzetükben. A vállalkozók és farmerek esetében alacsony lesz a migrációs potenciál, mivel a beruházott tőke nem konvertálható a migráció során. A mezőgazdasági kistermelésben való részvétel esetében a migrációs potenciál csökkenését várjuk, részben mert ez kisebb településméretet (falusi vagy kisvárosi környezetet) jelent, ami erősebben köti az egyént, mint a nagyvárosi környezet, részben mert a mezőgazdasági kistermelés egyfajta „röghöz kötöttséget” jelent, olyan beruházást, ami a migrálás során nem hasznosítható.

Település: Feltevésünk szerint a település mérete, státusza nem hat erősen a migrációs tervekre, de a nagyvárosiak esetében nagyobb migrációs potenciált várunk, mint bárhol másutt, mivel a nagyvárosok részei a világvárosok közötti globális munkaerő-piaci, kommunikációs és kulturális kapcsolatok rendszerének.

A Kárpát-medencében élők migrációs potenciálja esetében a megkérdezett lakóhelyén élő magyarok arányát kifejező mutatóval is dolgoztunk. Ilyen kontextuális változóval kapcsolatban nincsenek tapasztalataink.

A migrációs burok kapcsolati, emberi és pszichikai tőkéje

Kapcsolati tőke: A szakirodalom (Tilly, 2001, Portes-Sensenbrenner, 2001) és korábbi adataink (Sik, 1992) alapján feltételeztük, hogy a külföldi kapcsolatok megléte, illetve a hazai személyes kapcsolatok körében intenzívebb migrációs gyakorlat növeli a migrációs potenciált. A migrációs burkot részben referencia-csoportként fogjuk fel, amely a migrációt ösztönzi, vagy akár ki is kényszeríti.

Emberi tőke: A migrációval kapcsolatban az emberi tőke következő elemeit vontuk be a modellbe. A migrációs hajlam azt mutatja be, hogy milyen erősen vagy gyengén kötődik a vizsgált személy a hazájához. Értelemszerűen azt feltételeztük, hogy minél gyengébb ez az érzelmi kötődés, annál nagyobb a migrációs potenciál. A korábbi külföldi munkaerő-piaci tapasztalatok megléte, úgy véltük, növeli a migrációs potenciált, azáltal, hogy növeli az önbizalmat, fejleszti a nyelvtudást, lehetőséget nyújt a migráció előkészítésére stb. Ez utóbbi hatás felfogható úgy is, hogy a migráció nagy tehetetlenségi erővel jellemezhető folyamat, amely ha egyszer beindul, nagy valószínűséggel - ha megszakításokkal is - de folytatódik is.

Pszichikai tőke: A migráció várható nehézségeit elviselni (és örömeit élvezni) egészségre, önbizalomra, optimizmusra van szükség. Ezek olyan pszichikus tőke-javak, amelyek megléte - feltételezésünk szerint - mintegy katalizálja a migrációt befolyásoló tényezők hatását. Növeli a migrációs potenciált, ha az egyén bízik jövőjében, nem aggódik egészségi állapota miatt (illetve elégedett azzal), hajlamos áthágni a jogi akadályokat, ha arra kényszerül, úgy érzi, hogy képes eligazodni a világban, irányítani sorsát, szerencsésnek érzi magát és nem ijedős.

Az elégedetlenség feltételezésünk szerint a migrációs potenciál motorja. Ennek megfelelően azt várjuk, hogy az általános viszonyokkal (politikai beleszólás és az ország gazdasági helyzete), s még inkább a személyes helyzettel (életpálya, életszínvonal és jövő) való elégedetlenség növeli a migrációs potenciált.

A Kárpát-medencei kutatásban egy speciális pszichikai változó-együttest is vizsgáltunk: az etnikai feszültséget. Ezt részben a magyar társadalom jövője, részben az egyén által vélelmezett általános és a személyesen megélt etnikai alapú sérelmeken keresztül vizsgáltuk. Mint ahogy azt a migráció klasszikus megközelítése is teszi, e tényezőket taszítóerőnek tételezve azt feltételezzük, hogy a „mi” közösség sorvadás, illetve az etnikai feszültség növeli a migrációs potenciált. (lásd Turner-Bonacich, 2001)

A migrációs potenciál szociogenezise a határon innen és túl

Az 1997. évi magyarországi rövid és hosszú távú munkavállalásának és kivándorlásának modelljeinek (melléklet 2–4. sz. táblázatok) eredményeit az 1. sz. táblázatban foglaltuk össze.

1. sz. táblázat

*A migrációs potenciál szociogenezise a magyarországi releváns¹ népesség körében, 1997-ben az időtáv hossza szerint**

	Rövid távú munkavállalás	Hosszú távú munkavállalás	Kivándorlás
Külföldön élne	XXX	XXX	XXX
Munkanélküli	XXX	XXX	
Kor	- XX	- X	- XX
Bízik a jövőben	X		X
Élt külföldön	X		
Van külföldön barátja	X		
Ismerősei migrációs terveznek		XXX	XX
Felsőfokú végzettségű		XX	
Középfokú végzettség		X	
Szaktanácsképző			- XX
Nem		XX	
Elégedett a háztartás életszínvonalával		XX	X
Általában nincs szerencséje			- XX
Tanuló			- X
Elégedett az ország politikai helyzetével			- X

XXX - A Wald-érték legalább 0,0005 szinten szignifikáns.

XX - A Wald-érték 0,005 – 0,0006 közötti szinten szignifikáns.

X - Wald-érték 0,05 – 0,006 közötti szinten szignifikáns.

* - A táblázatban csak azokat a változókat szerepeltettük, amelyek legalább az egyik modellben szignifikáns hatásúak. A táblázat alapjául szolgáló három modell a melléklet 2.-4. sz. táblázatai.

¹ A releváns népesség nem tartalmazza azokat, akik között egyáltalán nem fordult elő potenciális migráns (empirikus érv), s ez elméletileg is megmagyarázható. Az 1997. évi kutatás során kizártuk a releváns népesség köréből az 55 év felettiek, a nyolc általános iskolával nem rendelkezők, illetve a nyugdíjasok egymást átfedő halmazait. A részletekről lásd Sik, 1999 és Hablicsek-Tóth, 2001)

A táblázatból kiolvasható, hogy:

- a szülőföldhöz való pszichikai kötődés mértéke - tekintet nélkül a migráció tervezett időtávjára – hat a legerősebben a migráció bekövetkezésének esélyére, minél lazább a kötődés, annál nagyobb a migráció tervezésének valószínűsége
- a munkanélküliség erősen növeli a külföldi munkavállalás esélyét, de nem játszik szerepet a kivándorlás tervezésében,
- a fiatalabbak hajlamosabbak a – bármilyen időtávú, de legkevésbé a hosszú távú munkavállalás- migráció gondolatát dédelgetni,
- az optimizmus a rövid távú munkavállalás és a kivándorlás esélyét növeli megkismértékben,
- a migrációs burok különböző formákban, de fontos szerepet játszik a migrációs potenciál kialakításában,
- a magasabb (s különösen a felsőfokú) iskolai végzettség és a férfiúi lét egyedül a hosszú távú munkavállalás esélyét növeli,
- az életszínvonallal való elégedettség is a hosszabb távú migrációs szándékokra hat csak szignifikánsan és növeli azt,
- a pesszimizmus, a gyermeki helyzet és a politikai helyzettel való elégedettség csökkenti a kivándorlás tervezésének esélyét.

A Magyarországra és a „Nagyvilágba” irányuló migrációs potenciál szociogenezise a tervezett migráció időtávja szerint

Először azt vizsgáljuk meg, hogy milyen tényezők befolyásolják az egész világra, illetve a Magyarországra (is) irányuló nyers migrációs potenciál esélyét a Kárpát-medencei magyar lakosság körében (2. sz. táblázat)

2. sz. táblázat

*Az egész világ és a Magyarország felé (is) irányuló nyers migrációs potenciál szociogenezise a Kárpát-medencei 18-55 éves magyar lakosság körében az időtáv hossza szerint**

	Az egész világ felé			Magyarország felé (is)		
	Rövid távú munka-vállalás	Hosszú távú munka- vállalás	Kiván- dorlás	Rövid távú munka- vállalás	Hosszú távú munka- vállalás	Kiván- dorlás
Nem	XXX	XXX		XXX	X	
Kor: 18-24 éves	XXX	X		X		
25-29 éves	XXX	X		X		
30-34 éves	XX	X		X		
35-39 éves	X					
45-49 éves	X					
Szaktanulmányok	X			XX		
Gimnázium		- X				
Munkanélküli	XXX	XXX		XXX	XXX	
Tanuló	XXX	X		XXX	X	
Éheznek	X	XX	XXX	XX		XX
Tartós fogy. eszközzel jól ellátott	- X	- X		- XXX	- XX	
Tartós fogy. eszközzel rosszul ellátott		- X				
Magyarok aránya 40% alatt	X	XX	XX	X	XX	XXX
Kistelepülés (1000 fő alatt)		X				
Város (10 000 fő felett)			X			X
Dolgozott Magyarországon	XXX	XXX		XXX	XXX	XX
Dolgozott a „Nagyvilág”-ban	XXX	XXX	XX	X	X	
Kapcsolatok Magyarországon			XX			XXX
Kapcsolatok a „Nagyvilág”-ban	X	XX				- XXX
Soha nem vándorolna ki (1)	- XXX	- XXX	- XXX	- XXX	- XXX	- XXX
2	- XX	- XXX	- XXX	- XX	- XX	- XX
3			- XX			
8		XX	XXX		XX	XXX
9	X	XXX	XXX	XX	XXX	XXX
10	X	XXX	XXX	X	XXX	XXX
Hátrányt szenvedett származása miatt	XX	X		XX		
Erős etnikai konfliktus			X		X	
Családdal közepesen elégedett (3)		XX	XX			
Erősen romlik a gazdasági helyzet				X		

XXX - A Exp (B) értéke legalább 0,0005 szinten szignifikáns.

XX - Az Exp (B) értéke 0,005 – 0,0006 közötti szinten szignifikáns.

X - Az Exp (B) értéke 0,05 – 0,006 közötti szinten szignifikáns.

* - A táblázatban csak azokat a változókat szerepeltettük, amelyek legalább az egyik modellben szignifikáns hatásúak. A táblázat alapjául szolgáló három modell a melléklet 5.-10. sz. táblázatai.

Az egész világ felé irányuló nyers rövidtávú migrációs potenciál bekövetkezésének valószínűségét legerősebben a következő tényezők növelik: maximális a rövid távú migráció kialakulásának esélye a fiatal, munkanélküli vagy tanuló férfiak körében, akik dolgoztak már külföldön, és nem tartja őket vissza a migráció pszichikai korlátja.

A fenti tényezők mellett valamivel gyengébben, de növeli a migrációs terv kialakulásának esélyét a szakképzettség, a megélhetési gondok, a szórvány helyzet és a múltbeli etnikai megkülönböztetés ténye is.

Mennyiben tér el a fenti képtől a migrációs potenciál szociogenezise a hosszú távú munkavállalás terve esetében? A 2. sz. táblázat első két oszlopát összehasonlítva azt kell mondanunk, hogy nem sokban. Ebben az esetben is meghatározó erejű a nem, a munkanélküliség, a migrációs burok és a pszichikai diszpozíció hatása. Az előzőhöz hasonló, de valamivel gyengébb vagy erősebb az iskolai végzettség, a megélhetés gondjai, a szórvány helyzet és az etnikai megkülönböztetés hatása.

Ami eltérést tapasztalunk a rövid távú migrációs potenciál szociogenezisétől, az a hosszútáv nagyobb kockázatától, az ilyen döntés nagyobb súlyával hozható összefüggésbe:

- így az életkor és a tanulói státusz alacsonyabb ereje arra utal, hogy a fiatalos álmok nem terjednek ki erre a migrációs formára,
- nem csak az anyagi gondokkal való küzdelem, de a vagyonosság is csökkenti e nagyobb áldozatvállalást jelentő migrációs forma bekövetkezésének esélyét,
- az egyén munkavállalási gondjai mellett a kisebb települések rossz munkaerő-piaci helyzete, mint kontextuális keret (mint a lehetőségek szűkössége) önmagában is hat,
- s végül a jó (de nem túl jó) családi háttér támogatása növeli az ilyen tervek megszületésének valószínűségét.

A kivándorlás tervezésének esélyét növelő tényezők szerkezete meglehetősen eltér a rövid és hosszú távú munkavállalás szociogenezisétől. A kivándorlás szándékára nem hat sem a nem, sem a kor, sem az iskolai végzettség szintje. Az előzőkkel megegyező módon (de

még erősebben) hat ezzel szemben a mindennapi megélhetési gond, a szórvány helyzet és a szülőföld elhagyását engedő vagy tiltó értékrend. Új elemek:

- a nagyvárosi lét hatása, amely kedvez a kivándorlási tervnek, s amely a szórványhelyezettel együtt azt jelzi, hogy az etnikailag heterogén és nagy település méret kettős normakontroll hiánya teremti meg a kivándorlás esélyének leginkább kedvező kontextust,
- ellentétben a munkavállalás korábban megismert két formájával, ahol a migrációs burok „természetes megfelelője” (a korábbi magyarországi munkavégzés) volt a migrációs burok legerősebb tényezője, a kivándorlás esetében a migrációs burok elemeinek egy sajátos kombinációja (munka a „Nagyvilág”-ban, de személyes kapcsolatok Magyarországon) növelik leginkább a migráció esélyét,
- nem a személyes etnikai megkülönböztetés sérelmei, hanem a közösség egészének etnikai konfliktusai növelik a kivándorlás esélyét.

A Kárpát-medencei magyarok migrációs potenciáljának fent bemutatott szociogenezise néhány ponton azonos a magyarországiak hasonló modelljével (1. sz. táblázat). Ilyenek például

- a szülőföldhöz való viszony erős hatása mindhárom migrációs potenciál típus esetében,
- a munkanélküliség erős befolyása a munkavállalás két formájára, s a hatás teljes hiánya a kivándorlás esetében,
- a kor nagyobb ereje a rövid, kisebb súlyú a hosszú távú munkavállalás esetében,
- a migrációs burok szerepének fontossága.

Ám sok szempontból eltér a Kárpát-medencei és a magyarországi magyarság migrációs potenciáljának szociogenezise egymástól:

- A magyarországiak között a fiatalság növeli a kivándorlás tervezésének esélyét, a Kárpát-medenceiek között nem hat a kivándorlási szándékra,
- a Kárpát-medencei magyar férfiak hajlamosabbak a munkavállalás tervezésére, mint a nők, a magyarországiak esetében ez az összefüggés a rövid távú munkavállalási szándék esetében nem, csak a hosszú távú szándék esetében érvényesül.
- A magyarországiak hosszú távú migrációja esetében a magasabb iskolai végzettség erős és pozitív hatást mutat, a Kárpát-medencei magyarság esetében ennek ellentéte igaz, a rövidtávú munkavállalás esélyét a szakmunkásképző növeli, a hosszú távút a középfokú végzettség csökkenti, s a felsőfokú végzettségnek nincs semmilyen hatása a munkavállalási célú migráció szándékára,
- s végül feltűnő, hogy az etnikai és a megélhetési elem csak a Kárpát-medencei magyarság esetében szerepel a migráció szociogenezisében meghatározó elemként, illetve az egyetlen kivétel (a magyarországiak esetében a háztartás életszínvonalával való elégedettség) éppen fordítva hat (az elégedettség hajlamosít hosszú távú munkavállalásra és kivándorlásra), mint a Kárpát-medenceiek körében.

Ami a hasonlóságokat illeti, ezekről feltételezhetjük, hogy olyan általános mechanizmusok részei, amelyek valószínűleg a világ bármely részén hasonlóak. Az eltérésekre a magyarázatot részben a magyarországi és a Kárpát-medencei magyarság eltérő munkaerőpiaci célország-szerkezetében (az előbbiek zöme az Európai Unió fejlett területeire, az utóbbiak zöme Magyarországra igyekeznek), részben eltérő társadalmi szerkezetükben (szegényebbek, kisebbségben élnek stb.)

A fentiekből logikusan adódik a következő kérdés: mennyiben tér el a „Nagyvilág”-ba és a Magyarországra (is) irányuló migrációs potenciál szociogenezise. Másként, tapasztalunk-e eltéréseket a migrációs potenciált befolyásoló tényezők szerkezetében, ha kizárjuk az elemzésből azokat, akik nem jönnének Magyarországra.

A 2. sz. táblázat első és második felének típusonkénti összevetéséből az alábbi következtetéseket vonhatjuk le:

- Noha a rövid távú magyarországi munkavállalás terve a „nagyvilági”-hoz képest nem különbözik a tekintetben, hogy erre leginkább a férfiak, a munkanélküliek, a tanulók, a korábban már külföldi (értelemszerűen ebben az esetben inkább a magyarországi) munkavállalásban gyakorlatot szerzettek és a pszichikai visszatartó-erőtől nem szenvedők hajlamosak, de egyrészt a magyar munkaerőpiac felé való vonzódás nem függ a potenciális migráns életkorától, másrészt a szakmunkás végzettség és a felhalmozási képesség hatása erősebb.
- A hosszú távú munkavállalás tervezői esetében a magyar munkaerőpiac felé igyekvők körében egyik alapvető szociodemográfiai dimenzió (nem és kor) sem differenciál a potenciális migránsok között, és nem hat a mindennapi megélhetési gond, a „nagyvilág”-i korábbi munka és a családdal való elégedettség sem.
- Végül a kivándorlás esetében a „Nagyvilág” és Magyarország között egy téren van jelentős eltérés s ez a migrációs burok. Az utóbbi esetben erős a Magyarország felé mutató és a „Nagyvilág”-ba nem irányuló személyes kapcsolatok, valamint a korábbi hazai munkavállalási tapasztalat hatása, de nem jelentős a családi háttér megléte.

Összefoglalóan azt mondhatjuk, hogy a magyar munkaerőpiacra rövid és hosszú távon egyaránt kevésbé differenciált munkavállalói csoport igyekszik, mint a „Nagyvilág” felé. A rövid távúak esetében alacsonyabb iskolázottság több megélhetési gonddal párosulva és „nagyvilág”-i tapasztalatok híján mozgósít inkább a hazai munkaerőpiac felé. A hosszú távú magyarországi munkavállalás esetében a nem és a kor differenciáló hatásának, valamint a „nagyvilág”-i tapasztalatok és a családi háttér hiánya azt sejteti, hogy a „Kisvilág”-ba történő hosszabb távú munkavállalás kisebb kockázatú tett, mint ugyanez a „Nagyvilág”-ban. A kivándorlást a Magyarország felé irányuló diaszpóra jellegű migrációs burok megléte és az ezen túlnyúló kapcsolati szálak, valamint a családi háttér hiánya valószínűsíti legjobban.

Az „egyre tisztább” migrációs potenciál szociogenezise

A nyers migrációs potenciál szociogenezisének összehasonlítása a TMP és a TTMP szociogenezisével azt vizsgáljuk, hogy a „tisztítás” során változik-e a migrációs potenciál kialakulásának társadalmi mechanizmusa vagy sem. Ha nem, akkor ez azt jelenti, hogy a mérés pontosabbá tétele érdekében tett két megoldásunk szűrt ki olyan társadalmi csoportokat, amelyek a többiekénél kevésbé gondolták komolyan azt, hogy Magyarországra jöjjenek dolgozni. Ez vagy a „tisztítás” sikertelenségével magyarázható vagy azzal, hogy nincsenek a potenciális migránsok között olyan társadalmi csoportok, amelyek „komolytalanabbak” lennének a többiekénél.

A 3. sz. táblázat tanúsága szerint a migrációs potenciál mérése során alkalmazott „tisztogatás” nem volt sikertelen.

3. sz. táblázat

*A nyers, a tisztított és a tovább tisztított migrációs potenciál szociogenezise a Kárpát-medencei 18-55 éves magyar lakosság körében**

	Nyers	Tisztított (TMP)	Tovább tisztított (TTMP)
Nem	XXX	XXX	XXX
Kor: 18-24 éves	XXX		
25-29 éves	X		
Szaktanácsképző	XX		
Munkanélküli	XXX	XXX	XXX
Tanuló	X		- X
Éhezik	XXX	X	XX
Tartós fogy. eszközzel jól ellátott	- XXX	- XXX	- XXX
Tartós fogy. eszközzel rosszul ellátott	X		
Magyarok aránya 85% felett		- X	
Kistélepülés (1000 fő alatt)	X		X
Dolgozott Magyarországon	XXX	XXX	XXX
Soha nem vándorolna ki (1)	- XXX	- X	- X
2	- XXX	- XX	- X
3	- XX		
8		X	X
9		XXX	XXX
10	X	XXX	XXX
Javul a gazdasági helyzet		- X	- X
Családdal elégedett	X		
Magyarság létszáma nő	XX		
Életszínvonalával elégedett	X		

XXX - A Exp (B) értéke legalább 0.0005 szinten szignifikáns.

XX - Az Exp (B) értéke 0.005 - 0.0006 közötti szinten szignifikáns.

X - Az Exp (B) értéke 0.05 - 0.006 közötti szinten szignifikáns.

* - A táblázatban csak azokat a változókat szerepeltettük, amelyek legalább az egyik modellben szignifikáns hatásúak. A táblázat alapjául szolgáló három modell a melléklet 11.-13. sz. táblázatai.

A nyers migrációs potenciál létrejöttét a már ismert társadalmi tényezők befolyásolják erősen. A migrációra leginkább az hajlamosít, ha valaki férfi, fiatal, munkanélküli, éhezik, nem dűskál tartós fogyasztási eszközökben, dolgozott már Magyarországon, s nem akadályozza a külföldi munkavállalásban a szülőföld elhagyásának pszichikai korlátja. Vagyis a magyarigazolványt munkavállalási célból azok fogják legnagyobb valószínűséggel használni, akiknél a munkaerő-piaci erőforrások megléte és ezek

migránsként való alkalmazásának otthoni kényszerei és lehetőségei egyaránt megtalálhatók.

A fenti képet egészítik ki azok a tényezők, amelyek ha gyengébben is, de szintén hozzájárulnak a migráció esélyének növeléséhez, tehát

- ha valakinek van szakmája,
- ha tanul,
- ha kis településen él (ami értelmezésünkben a kedvezőtlen helyi munkaerő-piaci helyzet jele),
- ha jók a családi körülményei (ami értelmezésünkben a migrációhoz meglévő otthoni háttér jele),
- ha megítélése szerint nő a magyarság létszáma (ami jelezheti az otthoni munkaerőpiac romló feltételeit (növekvő verseny), de a diaszpóra életképességébe vetett hitet (a munkavállalás után lesz hová hazamenni) egyaránt), illetve
- ha elégedett a háztartás életszínvonalával (ami a korábban látott tényezők – éhezés és a tartós fogyasztási javak hiánya – fényében inkább, mint az optimizmus általánosságban megfogalmazott jele értelmezhető).

Hogyan változik a kép, ha a „tisztítás” során kiszűrjük azokat, akik nem azonnal akarnának élni a magyarságigazolvány kínálta lehetőséggel? A 3. sz. táblázat második oszlopában látható modellt az előzőhöz képest a következő eltérések jellemzik: nem növeli a migráció bekövetkezésének esélyét

- a fiatalabb életkor (és a tanulói lét – egyébként is meglehetősen gyenge - önálló hatása is eltűnik),
- a szakmunkás végzettség,
- a kis településen való lakóhely,
- valamint azok az értékrendi elemek (elégedettség a családdal és az életszínvonalal, illetve a magyarság növekedésének érzékelése), amelyek a nyers migrációs

potenciál esélyének növekedését befolyásoló erősebb „reálfaktorok” magyarázatát – ha kis mértékben is – de kiegészítették.

Nem változik ugyanakkor a férfiúság, a munkanélküliség, a tartós fogyasztással való jó ellátottság hiányának és a migrációs burok munkaerő-piaci elemének a hatása. Ugyanez mondható el a migráció pszichikai korlátjának hiányára is, de ebben az esetben azt látjuk, hogy míg a nyers migrációs potenciál esetében a korlátok hiánya (tehát a negatív pólus nem léte), a tisztított migrációs potenciál esetében a migrációs készség nagy ereje (tehát a pozitív szélsőség megléte) a migráció pszichikai bázisa.

Ezek tehát olyan tényezők, amelyeket – mivel erejük nem gyengül a „tisztítás” során – nyugodtan nevezhetjük a migrációs potenciált meghatározó alapvető elemeinek. Ezek mellett a TMP bekövetkezésének esélyét olyan tényezők is növelik, amelyek nem hatottak a nyers migrációs potenciál esetében:

- ne legyen domináns a magyarok aránya a lakóhelyen (ami a migrációnak a helyi közösség általi akadályozása alóli felszabadulásként értelmezhető), illetve
- ne javuljon az otthoni gazdasági helyzet (ami az otthoni munkaerő-piaci helyzet javulásának tételezéseként értelmezhető).

Összefoglalóan megállapítható, hogy a „tisztítás” érdemben befolyásolta a migrációs potenciál kialakulásának társadalmi összetételét. A TMP-n belül a migrációt alapvetően meghatározó tényezők mellett olyan hatások érvényesülnek, amelyek a migráció bekövetkezésének esélyét valóban növelhetik, mint például az erős pszichikai készletés, s csökken a kor és az olyan értékrendi elemek hatása, amelyek csak a bizonytalanabb, a távolabbi jövőben esetlegesen megvalósuló migrációs tervek alapjául szolgálhatnak.

A TMP és a TTMP között kevesebb eltérést figyelhetünk meg a migrációs potenciál szociogenezisében. Tanulságos, hogy a tanulók a TTMP esetében már az átlagnál kisebb valószínűséggel szerepelnek a potenciális migránsok körében.

A munkaerőpiac eltérő szegmensei felé orientálódó migrációs potenciál szociogenezise

A kérdés: Mennyiben tér el egymástól a fekete gazdaság felé és a gazdaság intézményesülési módjára érzéketlen migráció stratégia társadalmi bázisa egymástól? Másként, mivel a kérdés munkaerő-piaci magatartásra vonatkozik, a feketemunkára koncentráló és a munkaerőpiac két szegmensének különbségeire érzéketlen munkaerő eltérő társadalmi bázisból kiindulva kerül-e Magyarországra? A 4. sz. táblázat szerint: igen.

4. sz. táblázat

*A munkaerőpiac két intézményi szegmense felé irányuló migrációs potenciál szociogenezise a Kárpát-medencei 18-55 éves magyar lakosság körében**

	Fekete gazdaság felé orientálódó	„Színvak”
Nem		XXX
Kor: 18-24 éves	X	
25-29 éves	X	
30-34 éves	X	
Munkanélküli		XXX
Tanuló	XXX	
Éhezik	XX	XX
Tartós fogy. eszközzel jól ellátott	- XXX	- XXX
Kistelepülés (1000 fő alatt)		X
Dolgozott Magyarországon	- X	XXX
Dolgozott a „Nagyvilágban”	XX	
Kapcsolatok a „Nagyvilágban”	X	
Soha nem vándorolna ki (1)	- XXX	- X
2	- XX	- X
8		X
9		XXX
10		XX
Hátrányt szenvedett származása miatt		X
Az ország gazdasági helyzete javul		X

XXX - A Exp (B) értéke legalább 0,0005 szinten szignifikáns.

XX - Az Exp (B) értéke 0,005 – 0,0006 közötti szinten szignifikáns.

X - Az Exp (B) értéke 0,05 – 0,006 közötti szinten szignifikáns.

* - A táblázatban csak azokat a változókat szerepeltettük, amelyek legalább az egyik modellben szignifikáns hatásúak. A táblázat alapjául szolgáló három modell a melléklet 14.-15. sz. táblázatai.

Természetesen ismét számos közös jellemzője van a kétféle munkaerő-piaci magatartású potenciális migráns csoport szociogenezisének, hiszen a mindennapi megélhetési gondok léte és a tartós fogyasztási javakkal való rossz ellátottság „kihajtóereje” azonos módon hat a migránsok két csoportjára is.

Azonban míg a potenciális feketemunkássá válás esélyét (enyhén) növeli a fiatalabb életkor, erősen a tanulói helyzet, a „Nagyvilág” felé irányuló (s ha gyengén is, de a korábbi magyarországi tapasztalatokat tagadó) migrációs burok és a migráció pszichikai korlátainak hiánya, addig az intézmények iránt érzéketlenséget mutatók inkább férfiak, munkanélküliek (és rosszabb helyi munkaerőpiacokon élők), korábban Magyarországon

már dolgoztak, migrációs korlátokat nem ismerők, illetve (kisebb mértékben) olyanok, akiknek volt életükben magyarságuk miatt hátrányos megkülönböztetésben részükhöz, s jónak látják a kibocsátó ország gazdasági helyzetének jövőjét.

Úgy tűnik tehát, hogy két nagymértékben eltérő társadalmi mechanizmus „termeli” a potenciális feketemunkásokat és a „színvakokat”. A közös elem az, hogy a gazdasági kényszer hajtja őket, de míg az előbbieket inkább az „álmok”, az utóbbiak a „valóság” letéteményesei.

Irodalomjegyzék

- Berencsi Zsuzsa (1994): A migrációs potenciál 1994-ben. MHP Műhelytanulmányok 6 sz., szerk.: Sik Endre és Tóth Gy. István, Budapest, TÁRKI.
- Berencsi Zsuzsa - Sik Endre: „Intentions to Emigrate and to Work Abroad in Hungary 1993-1994.” (1995) in: *Refugees and Migrants: Hungary at a Crossroads*, eds.: Fullerton, Maryellen, Endre Sik and Judit Tóth, Ins. for Pol. Sci. Yearbook, 1995, Budapest pp.129-140.
- Hablicsek László – Tóth Péter Pál (2001) Migrációs potenciál a mai Magyarországon – továbbszámítások és becslések In: A munkaerő szabad áramlása – Magyarországról nézve, szerk.: Laky Teréz, *Európai Tükör*, 80 sz. ISM, Budapest, 23-45 old.
- Massey et all (2001) A nemzetközi migráció elméletei:áttekintés és értékelés, In *A migráció szociológiája*, Szerk.: Sik Endre, Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 9-40 old.
- Portes, Alejandro és Julia Sensenbrenner (2001): Beágyazottság és bevándorlás: megjegyzések a gazdasági cselekvés társadalmi meghatározóiról, In *A migráció szociológiája*, Szerk.: Sik Endre, Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 105-126 old.
- Sik Endre (1992) A társadalmi előnyök rekonverziója a menekülés során, *Szociológiai Szemle* 1:63-73.
- Sik Endre (1994/a): (Ki)vándorlási szándékok 1993-ban, in „Jönnek? mennek? Maradnak?” Szerk. Sik Endre és Tóth Judit, MTA PTI, Budapest 41-49 old.
- Sik Endre (1994/b): A migrációs potenciál állandósága 1993 és 1994 között. MHP Műhelytanulmányok 6 sz., szerk.: Sik Endre és Tóth Gy. István, Budapest, TÁRKI.
- Tilly, Charles (2001) Áthelyeződött hálózatok In *A migráció szociológiája*, Szerk.: Sik Endre, Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 89-104 old.
- Turner, Jonathan H. és Edna Bonacich (2001) A közvetítő kisebbségek összefoglaló elmélete felé In *A migráció szociológiája*, Szerk.: Sik Endre, Szociális és Családügyi Minisztérium, Budapest, 127-140 old.

Melléklet

M1. sz. táblázat

A Kárpát-medence magyar lakosságának migrációs potenciálját magyarázó modellek független változói

	Elemszám	%
Férfi (1)	1792	50
Kor		
-24	660	18
25-29	578	16
30-34	487	14
35-39	442	12
40-44	413	11
45-49	465	14
50-54	393	11
55-	144	4
Iskolai végzettség		
Legfeljebb 8 általános	1339	37
Szaktunokásképző	837	24
Érettségi	1214	34
Felsőfokú	192	5
Gazdasági aktivitás		
Aktív (1)	2040	57
Munkanélküli (1)	636	18
Tanuló (1)	270	8
Település nagysága		
1000 főnél kisebb	474	14
1000-9999 fő között	1412	40
10000 fő felett	1589	46
Magyarok aránya (tercilis)		
40% alatt	1190	34
40-85% között	1130	33
85% felett	1156	33
Tartós fogyasztási cikkekkel való ellátottság		
Nincstelen (max 2 tartós fogyasztási cikke van)	734	20
közepesen ellátott	1646	46
Jól ellátott	1203	34
Előfordult az elmúlt 12 hónapban, hogy nem jutott elegendő pénz enniivalóra (1)	701	20
A kérdezett az elmúlt 12 hónapban dolgozott Magyarországon (1)	260	7
A kérdezett az elmúlt 12 hónapban dolgozott másutt külföldön (1)	69	2
Élnek Magyarországon barátai, rokonai (1)	2943	82
Élnek másutt külföldön barátai, rokonai (1)	1843	52
Kivándorlási hajlam		

	Elemzés	%
soha nem élne más országban – 1	794	23
2	305	9
3	306	9
4	254	7
5	566	16
6	198	6
7	201	6
8	288	8
9	135	4
szívesen élne más országban - 10	427	12
Ön szerint az ország helyzete a következő 5 évben hogyan alakul?		
Jelentős mértékben javulni fog	73	2
mérsékelten javulni fog	1020	30
nem változik	1133	34
mérsékelten romlani fog	837	25
jelentős mértékben romlani fog	290	9
Ön szerint hogyan alakul az országban élő magyarok létszáma a következő száz évben?		
Teljesen eltűnnek a magyarok	66	2
jelentős mértékben csökkenni fog a számuk	796	24
mérsékelt ütemben csökkenni fog a számuk	1465	44
a jelenlegi szinten stabilizálódik a számuk	649	20
mérsékelt ütemben nőni fog a számuk	320	9
jelentős ütemben nőni fog a számuk	21	1
Ön szerint manapság milyen mértékű a konfliktus ennek az országnak a többségi lakossága és az itt élő magyarok között?		
nagyon súlyos	46	1
súlyos	300	8
mérsékelt	1554	46
elhanyagolható	770	23
nincs konfliktus	739	22
Ön mennyire elégedett a családi életével?		
Nagyon elégedett	102	3
Inkább elégedett	338	10
Közepesen elégedett	1248	35
Inkább elégedetlen	1118	31
Nagyon elégedetlen	740	21
Ön mennyire elégedett jövőjével?		
Nagyon elégedett	160	5
Inkább elégedett	675	23
Közepesen elégedett	1274	43
Inkább elégedetlen	669	23
Nagyon elégedetlen	174	6
Ön mennyire elégedett a háztartás életszínvonalával?		
Nagyon elégedett	209	6

	Elemszám	%
Inkább elégedett	661	19
Közepesen elégedett	1449	41
Inkább elégedetlen	932	26
Nagyon elégedetlen	295	8
Ön mennyire elégedett az eddigi életével?		
Nagyon elégedett	122	3
Inkább elégedett	421	12
Közepesen elégedett	1280	36
Inkább elégedetlen	1228	35
Nagyon elégedetlen	493	14
Érte hátrányt élete során az ország többségi lakossága részéről csak azért, mert magyar (1)	1024	30

* - Dummy változók esetében csak az egyik változót (az 1-es értékűt tüntettük) fel..

M2. sz. táblázat

A rövid távú külföldi munkavégzés tervezését befolyásoló tényezők modellje (a releváns magyar népesség 1997-ben, a 2.0-nél nagyobb Wald értékű változók feltüntetésével, - 2Log. valószínűség= 424, Illeszkedés =866, szabadságfok=1150)

	B	Wald
Külföldön élne	.22	20.0 ^{xxx}
Munkanélküli	1.53	15.4 ^{xxx}
Kor	-.06	7.1 ^{xx}
Bízuk jövőjében	.54	6.0 ^x
Élt külföldön	.84	4.8 ^x
Külföldi barát	.74	4.5 ^x
Elégedett jövőjével	-.17	3.8 ^x
Nem ura saját sorsának	.33	3.2
Nem tud eligazodni az életben	-.30	3.1
Ismerősök migrációt terveznek	.52	2.9
Ismerősök között van migráns	.51	2.7
Elégedett a ht. életszínvonalával	.12	2.1
Megyeszékhely	-.94	2.2
Autótulajdon	-.31	2.0
Város	-.67	2.0
Elégedett életpályájával	.12	2.0
Gyes	- 1.46	2.0
Állandó	-6.0	21.3 ^{xxx}

^{xxx} A Wald-érték legalább 0.0005 szinten szignifikáns.

^{xx} A Wald-érték 0.005 - 0.0006 közötti szinten szignifikáns.

^x A Wald-érték legalább 0.05 - 0.006 közötti szinten szignifikáns.

M3. sz. táblázat

A hosszú távú külföldi munkavégzés tervezését befolyásoló tényezők modellje (a releváns magyar népesség 1997-ben, a 2.0-nál nagyobb Wald értékű változók feltüntetésével, - 2Log. valószínűség= 327, Illeszkedés =908, szabadságfok=1152)

	B	Wald
Külföldön élne	.24	16.2 ^{xxx}
Ismerősök migrációt terveznek	1.4	13.0 ^{xxx}
Munkanélküli	1.5	12.2 ^{xxx}
Felsőfokú végzettség	2.2	10.8 ^{xx}
Nem	1.1	9.8 ^{xx}
Elégedett a ht. életszínvonalával	.28	7.1 ^{xx}
Kor	-.06	5.2 ^x
Város	-.98	4.6 ^x
Középfokú végzettség	1.3	5.8 ^x
Külföldi barát	.75	3.6
Megyeszékhely	-1.3	3.6
Elégedett az orsz. politikai helyz.	-.16	3.5
Autótulajdon	-.41	2.4
Nem ura saját sorsának	.32	2.3
Budapest	-.71	2.2
Vállalkozó	-1.82	2.8
Állandó	-5.4	8.9 ^{xx}

^{xxx} A Wald-érték legalább 0.0005 szinten szignifikáns.

^{xx} A Wald-érték 0.005 - 0.0006 közötti szinten szignifikáns.

^x A Wald-érték legalább 0.05 - 0.006 közötti szinten szignifikáns.

M4. sz. táblázat

A kivándorlás tervezését befolyásoló tényezők modellje (a releváns magyar népesség 1997-ben, a 2.0-nél nagyobb Wald értékű változók feltüntetésével, -2Log. valószínűség= 100, Illeszkedés =244, szabadságfok=1149)

	B	Wald
Külföldön élne	1.1	27.2 ^{xxx}
Kor	-.22	11.3 ^{xx}
Ismerősök migrációt terveznek	2.3	10.6 ^{xx}
Nincs szerencséje általában	-3.2	7.7 ^{xx}
Szaktudás végzettségű	-5.3	7.5 ^{xx}
Elégedett a ht. életszínvonalával	.40	4.2 ^x
Bízunk jövőjében	1.07	4.1 ^x
Tanuló	-2.0	4.1 ^x
Elégedett az orsz. polit. helyzetével	-.30	3.6 ^x
Nem ura saját sorsának	.79	3.1
Külföldi barát	1.39	3.5
Elégedett életpályájával	-.39	2.9
Mezőgazdasági munkavégzés	-1.45	2.9
Elégedett egészségi állapotával	-.31	2.2
Állandó	-8.2	5.9 ^x

^{xxx} A Wald-érték legalább 0.0005 szinten szignifikáns.

^{xx} A Wald-érték 0.005 - 0.0006 közötti szinten szignifikáns.

^x A Wald-érték legalább 0.05 - 0.006 közötti szinten szignifikáns.

M5. sz. táblázat

Az általános, nyers és az egész világ felé irányuló rövid távú munkavállalási migrációs potenciál keletkezését befolyásoló tényezők modellje

	B	Wald	Exp (B)	sig
-2Log. valószínűség= 2632,281, Illeszkedés = 2339,000, szabadságfok= 64				
Neme (1=férfi, 0=nő)	,5164	26,9025	1,6761	,0000
Korcsoport, 8 osztályos (referencia: 8= 55 felett)		31,9100		,0000
-24(1)	1,1326	12,2015	3,1037	,0005
25-29(2)	1,1756	13,9599	3,2400	,0002
30-34(3)	,8355	6,8487	2,3059	,0089
35-39(4)	,8147	6,4943	2,2584	,0108
40-44(5)	,4313	1,7231	1,5393	,1893
45-49(6)	,6508	4,2322	1,9170	,0397
50-54(7)	,5135	2,4803	1,6711	,1153
Iskolai végzettség, (referencia: 1=alapfok)		13,2369		,0042
Szaktanulmányok(3)	,2941	4,9591	1,3419	,0260
Gimnázium(4)	-,0827	,4770	,9206	,4898
Egyetem (5)	-,4001	3,0578	,6703	,0804
Aktív (1=igen)	,1156	,5999	1,1225	,4386
Munkanélküli (1=igen)	,8234	20,4575	2,2782	,0000
Tanuló (1=igen)	,9676	15,5284	2,6317	,0001
Szenved-e hiányt (1=igen)	,3011	5,0094	1,3514	,0252
Fogyasztási cikkekkel való ellátottság, (referencia: 2=közepesen ellátott)		7,2486		,0267
Rosszul ellátott(1)	,0252	,0323	1,0255	,8574
Jól ellátott(3)	-,2933	6,6257	,7458	,0101
Településnagyság (referencia: 2= 1000-10.000 fő)		5,6943		,0580
-1000 fő(1)	,2419	2,3168	1,2736	,1280
>10.000(3)	-,1687	1,8268	,8447	,1765
Magyarok aránya a településen (referencia: 2=40-85%)		10,5556		,0051
40% alatt(1)	,2908	5,1217	1,3375	,0236
>85%(3)	-,1874	2,1756	,8291	,1402
Dolgozott Magyarországon (1=igen)	1,3133	35,3118	3,7183	,0000
Dolgozott másutt (1=igen)	1,4040	13,6133	4,0714	,0002
Barátok/rokonok Magyarországon(1=igen)	,1686	1,4127	1,1836	,2346
Barátok/rokonok másutt (1=igen)	,2411	5,4155	1,2727	,0200
Tudna-e másutt élni (referencia: 5= is-is)		75,5846		,0000
Soha(1)	-,7707	21,8318	,4627	,0000
(2)	-,6048	9,0441	,5462	,0026
(3)	-,3105	2,4517	,7331	,1174
(4)	-,5545	7,1226	,5744	,0076
(6)	,1591	,5337	1,1724	,4651
(7)	,1235	,3045	1,1315	,5811
(8)	,0937	,2103	1,0982	,6465
(9)	,6455	6,1233	1,9070	,0133
biztos(10)	,4130	5,2159	1,5114	,0224
Az ország következő 5 éve		9,2134		,0560

	B	Wald	Exp (B)	sig
(referencia: 3= is-is)				
Javulni fog (1)	-,1684	,2234	,8450	,6364
Mérsékelt javulás(2)	-,2260	3,3662	,7977	,0665
Mérsékelt romlás (4)	-,0023	,0003	,9977	,9854
Erős romlás(5)	,3267	3,1170	1,3863	,0775
A magyarság sorsa a jövőben (referencia: 3= Mérsékelt csökkenés)		6,0393		,3024
eltűnnek(1)	-,6064	2,7700	,5453	,0960
Jelentős csökkenés(2)	-,0067	,0029	,9933	,9568
Jelenlegi szinten marad (4)	,1383	1,0830	1,1483	,2980
Mérsékelt növekedés (5)	,0416	,0572	1,0425	,8110
Jelentős növekedés(6)	-1,0974	1,7938	,3337	,1805
Az etnikai konfliktus nagysága (referencia: 3= Mérsékelt)		2,8671		,5803
Nincs(1)	,0950	,4787	1,0997	,4890
Elhanyagolható(2)	-,0302	,0587	,9702	,8085
Súlyos (4)	-,0965	,3075	,9080	,5792
nagyon súlyos (5)	-,5959	1,7458	,5510	,1864
Elégedettség: család (referencia: 5= nagyon elégedett)		3,9409		,4141
Nagyon elégedetlen(1)	,6534	3,1632	1,9221	,0753
(2)	,1761	,6861	1,1926	,4075
(3)	,0062	,0016	1,0062	,9684
Inkább elégedett(4)	,0715	,2372	1,0741	,6263
Elégedettség: jövő (referencia: 5= nagyon elégedett)		6,3060		,1774
Nagyon elégedetlen(1)	-,0548	,0267	,9467	,8703
(2)	,3891	2,2787	1,4756	,1312
(3)	,1484	,3832	1,1599	,5359
Inkább elégedett(4)	,2627	1,1347	1,3004	,2868
Elégedettség: életszínvonal (referencia: 5= nagyon elégedett)		6,6874		,1534
Nagyon elégedetlen(1)	,3390	1,1071	1,4035	,2927
(2)	,2879	1,3154	1,3336	,2514
(3)	,3151	2,0185	1,3703	,1554
Inkább elégedett(4)	-,0022	,0001	,9978	,9921
Elégedettség: élet (referencia: 5= nagyon elégedett)		2,3077		,6794
Nagyon elégedetlen(1)	,3601	1,2769	1,4335	,2585
(2)	8,7E-05	,0000	,9999	,0000
(3)	,1221	,4360	1,1298	,5091
Inkább elégedett(4)	,1491	,7220	1,1607	,3955
Érte-e etnikai megkülönböztetés (1=igen)	,3604	11,1650	1,4340	,0008
Állandó	-2,5281	31,8786		,0000

M6. sz. táblázat

Az általános, nyers és az egész világ felé irányuló hosszú távú munkavállalási migrációs potenciál keletkezését befolyásoló tényezők modellje

	B	Wald	Exp (B)	sig
-2Log. valószínűség= 2120,211, Illeszkedés = 2280,483, szabadságfok= 64				
Neme (1=férfi, 0=nő)	,5932	26,6709	1,8098	,0000
Korcsoport, 8 osztályos (referencia: 8= 55 felett)		35,3688		,0000
-24(1)	,9815	6,3965	2,6685	,0114
25-29(2)	,8547	5,0721	2,3507	,0243
30-34(3)	,8571	4,9870	2,3563	,0255
35-39(4)	,3765	,9359	1,4572	,3333
40-44(5)	,3434	,7361	1,4098	,3909
45-49(6)	,2986	,5946	1,3479	,4406
50-54(7)	-,2347	,3162	,7908	,5739
Iskolai végzettség, (referencia: 1=alapfok)		5,3259		,1494
Szaktanulmányok(3)	-,0894	,3549	,9145	,5513
Gimnázium(4)	-,3049	5,0140	,7372	,0251
Egyetem (5)	-,0996	,1532	,9052	,6955
Aktív (1=igen)	,2425	1,7319	1,2744	,1882
Munkanélküli (1=igen)	,7089	11,3925	2,0319	,0007
Tanuló (1=igen)	,6233	5,4599	1,8651	,0195
Szenved-e hiányt (1=igen)	,4889	10,9165	1,6305	,0010
Fogyasztási cikkekkel való ellátottság, (referencia: 2=közepesen ellátott)		7,1330		,0283
Rosszul ellátott(1)	-,3262	4,0371	,7216	,0445
Jól ellátott(3)	-,2817	4,6021	,7545	,0319
Településnagyság (referencia: 2= 1000-10.000 fő)		9,9310		,0070
-1000 fő(1)	,4418	5,9659	1,5555	,0146
>10.000(3)	-,1806	1,5368	,8348	,2151
Magyarok aránya a településen (referencia: 2=40-85%)		12,8468		,0016
40% alatt(1)	,3973	7,3329	1,4877	,0068
>85%(3)	-,2098	1,9357	,8108	,1641
Dolgozott Magyarországon (1=igen)	,8855	19,3989	2,4241	,0000
Dolgozott másutt (1=igen)	1,0791	11,0836	2,9422	,0009
Barátok/rokonok Magyarországon(1=igen)	,2429	2,1021	1,2749	,1471
Barátok/rokonok másutt (1=igen)	,3118	6,8490	1,3659	,0089
Tudna-e másutt élni (referencia: 5= is-is)		141,0544		,0000
Soha(1)	-,7419	12,9697	,4762	,0003
(2)	-1,0212	12,9395	,3602	,0003
(3)	-,1498	,3978	,8609	,5282
(4)	-,3312	1,7960	,7180	,1802
(6)	,3404	1,9568	1,4055	,1619
(7)	,6661	7,8301	1,9467	,0051
(8)	,5642	6,8830	1,7580	,0087
(9)	,9092	12,2999	2,4824	,0005
biztos(10)	1,2094	40,1074	3,3513	,0000
Az ország következő 5 éve		4,9575		,2917

	B	Wald	Exp (B)	sig
(referencia: 3= is-is)				
Javulni fog (1)	,0880	,0494	1,0920	,8241
Mérsékelt javulás(2)	,0012	,0001	1,0012	,9932
Mérsékelt romlás (4)	-,0638	,1919	,9382	,6613
Erős romlás(5)	,3791	3,5997	1,4609	,0578
A magyarság sorsa a jövőben (referencia: 3= Mérsékelt csökkenés)		3,1278		,6803
eltűnnek(1)	-,0582	,0225	,9434	,8808
Jelentős csökkenés(2)	,0467	,1158	1,0478	,7336
Jelenlegi szinten marad (4)	-,1811	1,3098	,8343	,2524
Mérsékelt növekedés (5)	-,1445	,4944	,8654	,4820
Jelentős növekedés(6)	,6510	,8672	1,9175	,3517
Az etnikai konfliktus nagysága (referencia: 3= Mérsékelt)		9,0343		,0602
Nincs(1)	,1753	1,2300	1,1916	,2674
Elhanyagolható(2)	,0418	,0839	1,0427	,7720
Súlyos (4)	,4547	5,8001	1,5756	,0160
nagyon súlyos (5)	,8414	3,3597	2,3195	,0668
Elégedettség: család (referencia: 5= nagyon elégedett)		13,2052		,0103
Nagyon elégedetlen(1)	,1183	,0971	1,1256	,7554
(2)	,4849	4,2390	1,6240	,0395
(3)	,4821	7,4223	1,6195	,0064
Inkább elégedett(4)	,0462	,0717	1,0473	,7889
Elégedettség: jövő (referencia: 5= nagyon elégedett)		3,5569		,4693
Nagyon elégedetlen(1)	,0128	,0012	1,0129	,9727
(2)	,3192	1,1587	1,3761	,2817
(3)	,0830	,0886	1,0866	,7660
Inkább elégedett(4)	,1748	,3701	1,1910	,5429
Elégedettség: életszínvonal (referencia: 5= nagyon elégedett)		4,4478		,3488
Nagyon elégedetlen(1)	,4086	1,3392	1,5048	,2472
(2)	-,1288	,2071	,8791	,6491
(3)	,0548	,0478	1,0563	,8269
Inkább elégedett(4)	,0303	,0148	1,0308	,9033
Elégedettség: élet (referencia: 5= nagyon elégedett)		2,2966		,6814
Nagyon elégedetlen(1)	,0966	,0788	1,1015	,7789
(2)	,1085	,1869	1,1146	,6655
(3)	-,1169	,3130	,8897	,5758
Inkább elégedett(4)	-,1363	,4636	,8726	,4959
Érte-e etnikai megkülönböztetés (1=igen)	-,2316	3,5079	,7933	,0611
Állandó	-3,1546	34,6360		,0000

M7.sz. táblázat

Az általános, nyers és az egész világ felé irányuló kivándorlási migrációs potenciál keletkezését befolyásoló tényezők modellje

	B	Wald	Exp (B)	sig
-2Log. valószínűség= 1477,813, Illeszkedés = 2687,949, szabadságfok= 64				
Neme (1=férfi, 0=nő)	-,0238	,0293	,9765	,8642
Korcsoport, 8 osztályos (referencia: 8= 55 felett)		22,7551		,0019
-24(1)	,2691	,3574	1,3088	,5500
25-29(2)	,0300	,0046	1,0304	,9458
30-34(3)	,3031	,4606	1,3540	,4973
35-39(4)	,3823	,7230	1,4656	,3952
40-44(5)	-,2431	,2644	,7842	,6071
45-49(6)	-,5383	1,3629	,5837	,2430
50-54(7)	-,7303	2,2007	,4818	,1379
Iskolai végzettség, (referencia: 1=alapfok)		2,1036		,5512
Szaktanácsképző(3)	-,1734	,8306	,8408	,3621
Gimnázium(4)	,0037	,0005	1,0037	,9823
Egyetem (5)	,2553	,6801	1,2909	,4095
Aktív (1=igen)	-,2780	1,6845	,7573	,1943
Munkanélküli (1=igen)	-,1556	,3678	,8559	,5442
Tanuló (1=igen)	,4810	2,4275	1,6177	,1192
Szenved-e hiányt (1=igen)	,6019	11,4598	1,8255	,0007
Fogyasztási cikkekkel való ellátottság, (referencia: 2=közepesen ellátott)		,7867		,6748
Rosszul ellátott(1)	-,1360	,4846	,8729	,4864
Jól ellátott(3)	-,1115	,4815	,8945	,4878
Településnagyság (referencia: 2= 1000-10.000 fő)		4,5852		,1010
-1000 fő(1)	,1151	,2152	1,1220	,6427
>10.000(3)	,3822	4,5683	1,4654	,0326
Magyarok aránya a településen (referencia: 2=40-85%)		6,8309		,0329
40% alatt(1)	,4569	6,7612	1,5791	,0093
>85%(3)	,1170	,3673	1,1241	,5445
Dolgozott Magyarországon (1=igen)	,4186	3,0095	1,5198	,0828
Dolgozott másutt (1=igen)	1,0750	8,2764	2,9299	,0040
Barátok/rokonok Magyarországon(1=igen)	,7260	10,2769	2,0667	,0013
Barátok/rokonok másutt (1=igen)	-,2522	2,9728	,7771	,0847
Tudna-e másutt élni (referencia: 5= is-is)		316,0766		,0000
Soha(1)	-2,2295	26,9208	,1076	,0000
(2)	-2,6606	12,8105	,0699	,0003
(3)	-1,3332	9,9296	,2636	,0016
(4)	-,6261	3,5350	,5347	,0601
(6)	,3613	1,6605	1,4352	,1975
(7)	,8150	9,3243	2,2592	,0023
(8)	1,5926	46,2287	4,9164	,0000
(9)	1,9842	50,4038	7,2731	,0000
biztos(10)	2,3646	119,6957	10,6397	,0000
Az ország következő 5 éve		5,2254		,2649

	B	Wald	Exp (B)	sig
(referencia: 3= is-is)				
Javulni fog (1)	,1088	,0522	1,1149	,8192
Mérsékelt javulás(2)	-,1300	,5294	,8781	,4669
Mérsékelt romlás (4)	-,0484	,0743	,9528	,7852
Erős romlás(5)	,4113	3,0910	1,5088	,0787
A magyarság sorsa a jövőben (referencia: 3= Mérsékelt csökkenés)		6,4155		,2679
eltűnnek(1)	,6062	1,8618	1,8335	,1724
Jelentős csökkenés(2)	,2983	3,2725	1,3475	,0705
Jelenlegi szinten marad (4)	-,0111	,0031	,9890	,9553
Mérsékelt növekedés (5)	,2352	,8778	1,2651	,3488
Jelentős növekedés(6)	1,1737	1,5418	3,2341	,2143
Az etnikai konfliktus nagysága (referencia: 3= Mérsékelt)		,9287		,9204
Nincs(1)	-,0360	,0332	,9646	,8554
Elhanyagolható(2)	,0867	,2339	1,0905	,6287
Súlyos (4)	,1216	,2798	1,1293	,5968
nagyon súlyos (5)	-,2807	,2824	,7553	,5951
Elégedettség: család (referencia: 5= nagyon elégedett)		12,4252		,0145
Nagyon elégedetlen(1)	-,0856	,0340	,9180	,8536
(2)	,6341	4,8518	1,8853	,0276
(3)	,6216	8,1053	1,8619	,0044
Inkább elégedett(4)	,2040	,9275	1,2262	,3355
Elégedettség: jövő (referencia: 5= nagyon elégedett)		5,0689		,2803
Nagyon elégedetlen(1)	-,8523	3,7121	,4264	,0540
(2)	-,3410	,9352	,7110	,3335
(3)	-,4696	1,9799	,6253	,1594
Inkább elégedett(4)	-,2948	,7299	,7447	,3929
Elégedettség: életszínvonal (referencia: 5= nagyon elégedett)		2,5970		,6273
Nagyon elégedetlen(1)	-,2663	,3625	,7662	,5471
(2)	-,1526	,1974	,8585	,6568
(3)	-,0979	,1026	,9067	,7488
Inkább elégedett(4)	,1531	,2538	1,1654	,6144
Elégedettség: élet (referencia: 5= nagyon elégedett)		4,4547		,3480
Nagyon elégedetlen(1)	,3201	,5826	1,3773	,4453
(2)	-,2640	,7142	,7680	,3980
(3)	-,1077	,1795	,8979	,6718
Inkább elégedett(4)	,1293	,2806	1,1381	,5963
Érte-e etnikai megkülönböztetés (1=igen)	,0408	,0784	1,0416	,7795
Állandó	-2,8603	19,3431		,0000

M8. sz. táblázat

*Az általános, nyers Magyarország felé irányuló rövid távú munkavállalási migrációs
potenciál keletkezését befolyásoló tényezők modellje*

	B	Wald	Exp (B)	sig
-2Log. valószínűség= 2570,660, Illeszkedés = 2302,984, szabadságfok= 64				
Neme (1=férfi, 0=nő)	,3502	11,9408	1,4193	,0005
Korcsoport, 8 osztályos (referencia: 8= 55 felett)		13,8699		,0535
-24(1)	,8238	6,1413	2,2790	,0132
25-29(2)	,7354	5,1513	2,0863	,0232
30-34(3)	,6593	4,0326	1,9334	,0446
35-39(4)	,4519	1,8696	1,5714	,1715
40-44(5)	,2722	,6404	1,3129	,4236
45-49(6)	,6217	3,6455	1,8621	,0562
50-54(7)	,4187	1,5472	1,5200	,2136
Iskolai végzettség, (referencia: 1=alapfok)		10,1803		,0171
Szaktanulmányok(3)	,3592	7,2246	1,4321	,0072
Gimnázium(4)	,0595	,2376	1,0613	,6259
Egyetem (5)	-,1942	,6707	,8235	,4128
Aktív (1=igen)	,1651	1,1471	1,1795	,2842
Munkanélküli (1=igen)	,7246	15,5448	2,0638	,0001
Tanuló (1=igen)	,9018	13,6936	2,4641	,0002
Szenved-e hiányt (1=igen)	,3725	7,7725	1,4514	,0053
Fogyasztási cikkekkel való ellátottság, (referencia: 2=közepesen ellátott)		16,9574		,0002
Rosszul ellátott(1)	,0889	,4066	1,0930	,5237
Jól ellátott(3)	-,4486	14,5973	,6385	,0001
Településnagyság (referencia: 2= 1000-10.000 fő)		3,1418		,2079
-1000 fő(1)	,1290	,6321	1,1377	,4266
>10.000(3)	-,1660	1,6976	,8470	,1926
Magyarok aránya a településen (referencia: 2=40-85%)		7,8859		,0194
40% alatt(1)	,3156	5,8484	1,3711	,0156
>85%(3)	-,0739	,3214	,9288	,5708
Dolgozott Magyarországon (1=igen)	1,3116	41,7011	3,7121	,0000
Dolgozott másutt (1=igen)	,7926	6,0300	2,2091	,0141
Barátok/rokonok Magyarországon(1=igen)	,1263	,7666	1,1346	,3813
Barátok/rokonok másutt (1=igen)	,1230	1,3674	1,1309	,2423
Tudna-e másutt élni (referencia: 5= is-is)		72,4978		,0000
Soha(1)	-,7003	16,6798	,4964	,0000
(2)	-,6824	10,0778	,5054	,0015
(3)	-,1647	,6529	,8482	,4191
(4)	-,4082	3,6724	,6648	,0553
(6)	,2479	1,2777	1,2814	,2583
(7)	,2210	,9883	1,2473	,3202
(8)	,1394	,4684	1,1495	,4937
(9)	,8180	10,5508	2,2660	,0012
biztos(10)	,3816	4,5743	1,4646	,0325
Az ország következő 5 éve		9,8523		,0430

	B	Wald	Exp (B)	sig
(referencia: 3= is-is)				
Javulni fog (1)	,0589	,0258	1,0607	,8724
Mérsékelt javulás(2)	-,1732	1,8778	,8410	,1706
Mérsékelt romlás (4)	,0429	,1118	1,0438	,7381
Erős romlás(5)	,4152	5,1474	1,5147	,0233
A magyarság sorsa a jövőben (referencia: 3= Mérsékelt csökkenés)		5,6989		,3366
eltűnnek(1)	-,2916	,6430	,7470	,4226
Jelentős csökkenés(2)	,1010	,6654	1,1063	,4147
Jelenlegi szinten marad (4)	,1232	,8127	1,1311	,3673
Mérsékelt növekedés (5)	,2773	2,5155	1,3196	,1127
Jelentős növekedés(6)	-1,1648	1,5339	,3120	,2155
Az etnikai konfliktus nagysága (referencia: 3= Mérsékelt)		1,1901		,8797
Nincs(1)	,0543	,1504	1,0558	,6982
Elhanyagolható(2)	-,0549	,1848	,9466	,6672
Súlyos (4)	,1014	,3438	1,1067	,5576
nagyon súlyos (5)	-,2259	,2689	,7978	,6041
Elégedettség: család (referencia: 5= nagyon elégedett)		,2565		,9924
Nagyon elégedetlen(1)	,1157	,1077	1,1227	,7428
(2)	-,0185	,0075	,9817	,9308
(3)	,0410	,0674	1,0419	,7952
Inkább elégedett(4)	,0311	,0427	1,0316	,8362
Elégedettség: jövő (referencia: 5= nagyon elégedett)		5,0337		,2839
Nagyon elégedetlen(1)	-,1566	,2082	,8550	,6482
(2)	,2900	1,1695	1,3364	,2795
(3)	,2667	1,1282	1,3056	,2882
Inkább elégedett(4)	,3382	1,7068	1,4024	,1914
Elégedettség: életszínvonal (referencia: 5= nagyon elégedett)		9,8107		,0437
Nagyon elégedetlen(1)	,4773	2,1847	1,6117	,1394
(2)	,3452	1,8399	1,4123	,1750
(3)	,1898	,7002	1,2090	,4027
Inkább elégedett(4)	-,1308	,3285	,8774	,5666
Elégedettség: élet (referencia: 5= nagyon elégedett)		1,7900		,7743
Nagyon elégedetlen(1)	,3151	,9952	1,3704	,3185
(2)	,2110	,8498	1,2349	,3566
(3)	,1509	,6313	1,1628	,4269
Inkább elégedett(4)	,2112	1,3612	1,2352	,2433
Érte-e etnikai megkülönböztetés (1=igen)	,3547	10,8032	1,4257	,0010
Állandó	-2,7000	33,7879		,0000

M9. sz. táblázat

Az általános, nyers Magyarország felé irányuló hosszú távú munkavállalási migrációs potenciál keletkezését befolyásoló tényezők modellje

	B	Wald	Exp (B)	sig
-2Log. valószínűség= 1901,898, Illeszkedés = 2295,811, szabadságfok= 64				
Neme (1=férfi, 0=nő)	,2805	5,2599	1,3238	,0218
Korcsoport, 8 osztályos (referencia: 8= 55 felett)		25,7538		,0006
-24(1)	,6960	2,9287	2,0057	,0870
25-29(2)	,2602	,4216	1,2971	,5161
30-34(3)	,5967	2,2028	1,8161	,1378
35-39(4)	-,1466	,1248	,8637	,7239
40-44(5)	,1235	,0861	1,1315	,7692
45-49(6)	-,0582	,0200	,9435	,8876
50-54(7)	-,2150	,2437	,8065	,6215
Iskolai végzettség, (referencia: 1=alapfok)		5,8352		,1199
Szaktanulmányok(3)	,1464	,8462	1,1577	,3576
Gimnázium(4)	-,2222	2,3009	,8008	,1293
Egyetem (5)	,0361	,0171	1,0367	,8958
Aktív (1=igen)	,4938	5,8496	1,6385	,0156
Munkanélküli (1=igen)	,8101	12,2784	2,2482	,0005
Tanuló (1=igen)	,7382	6,6174	2,0922	,0101
Szenved-e hiányt (1=igen)	,2967	3,5505	1,3454	,0595
Fogyasztási cikkekkel való ellátottság, (referencia: 2=közepesen ellátott)		9,3615		,0093
Rosszul ellátott(1)	-,2245	1,7492	,7989	,1860
Jól ellátott(3)	-,4233	8,8293	,6549	,0030
Településnagyság (referencia: 2= 1000-10.000 fő)		5,6152		,0603
-1000 fő(1)	,2801	2,0446	1,3233	,1527
>10.000(3)	-,2240	2,0518	,7993	,1520
Magyarok aránya a településen (referencia: 2=40-85%)		10,6816		,0048
40% alatt(1)	,4300	7,4954	1,5373	,0062
>85%(3)	-,1395	,7273	,8698	,3938
Dolgozott Magyarországon (1=igen)	,8309	16,9356	2,2954	,0000
Dolgozott másutt (1=igen)	,8128	6,0151	2,2541	,0142
Barátok/rokonok Magyarországon(1=igen)	,2696	2,1952	1,3094	,1384
Barátok/rokonok másutt (1=igen)	,1076	,7225	1,1136	,3953
Tudna-e másutt élni (referencia: 5= is-is)		124,3116		,0000
Soha(1)	-,8173	11,5780	,4416	,0007
(2)	-,9359	8,6945	,3922	,0032
(3)	-,0224	,0075	,9778	,9309
(4)	-,2129	,6112	,8083	,4343
(6)	,3937	2,2251	1,4825	,1358
(7)	,7458	8,7351	2,1082	,0031
(8)	,7048	9,4618	2,0235	,0021
(9)	1,1168	17,3352	3,0549	,0000
biztos(10)	1,1835	34,2706	3,2656	,0000
Az ország következő 5 éve		3,9784		,4089

	B	Wald	Exp (B)	sig
(referencia: 3= is-is)				
Javulni fog (1)	-,0430	,0088	,9579	,9254
Mérsékelt javulás(2)	,1161	,5645	1,1232	,4524
Mérsékelt romlás (4)	,0073	,0022	1,0073	,9628
Erős romlás(5)	,3822	3,2943	1,4654	,0695
A magyarság sorsa a jövőben (referencia: 3= Mérsékelt csökkenés)		4,8528		,4341
eltűnnek(1)	,1286	,1055	1,1372	,7453
Jelentős csökkenés(2)	-,0024	,0003	,9976	,9868
Jelenlegi szinten marad (4)	-,1663	,9236	,8468	,3365
Mérsékelt növekedés (5)	,2009	,9147	1,2225	,3389
Jelentős növekedés(6)	1,0909	2,3953	2,9770	,1217
Az etnikai konfliktus nagysága (referencia: 3= Mérsékelt)		5,6328		,2283
Nincs(1)	,1004	,3417	1,1056	,5588
Elhanyagolható(2)	,0531	,1170	1,0545	,7323
Súlyos (4)	,4532	5,3474	1,5734	,0208
nagyon súlyos (5)	,3076	,4556	1,3602	,4997
Elégedettség: család (referencia: 5= nagyon elégedett)		12,4047		,0146
Nagyon elégedetlen(1)	-,6340	2,3282	,5304	,1270
(2)	,2556	1,0939	1,2913	,2956
(3)	,2713	2,0817	1,3117	,1491
Inkább elégedett(4)	-,1421	,5815	,8676	,4457
Elégedettség: jövő (referencia: 5= nagyon elégedett)		6,4917		,1653
Nagyon elégedetlen(1)	,2845	,4397	1,3291	,5072
(2)	,7152	4,0652	2,0445	,0438
(3)	,6467	3,6429	1,9093	,0563
Inkább elégedett(4)	,6964	4,0020	2,0065	,0454
Elégedettség: életszínvonal (referencia: 5= nagyon elégedett)		5,7247		,2207
Nagyon elégedetlen(1)	,3969	1,1419	1,4872	,2853
(2)	-,2153	,5058	,8063	,4769
(3)	-,0959	,1252	,9085	,7235
Inkább elégedett(4)	-,1917	,4956	,8255	,4814
Elégedettség: élet (referencia: 5= nagyon elégedett)		7,7752		,1002
Nagyon elégedetlen(1)	,4925	1,8640	1,6364	,1722
(2)	,4818	3,2001	1,6190	,0736
(3)	,1602	,4861	1,1737	,4857
Inkább elégedett(4)	-,0595	,0715	,9422	,7892
Érte-e etnikai megkülönböztetés (1=igen)	,0234	,0330	1,0237	,8558
Állandó	-3,6862	37,9370		,0000

M10. sz. táblázat

Az általános, nyers Magyarország felé irányuló kivándorlási migrációs potenciál keletkezését befolyásoló tényezők modellje

	B	Wald	Exp (B)	sig
-2Log. valószínűség= 1278,556, Illeszkedés = 2508,006, szabadságfok= 64				
Neme (1=férfi, 0=nő)	-,2712	3,2167	,7625	,0729
Korcsoport, 8 osztályos (referencia: 8= 55 felett)		19,2238		,0075
-24(1)	,3381	,4835	1,4023	,4868
25-29(2)	-,2782	,3348	,7571	,5629
30-34(3)	,2695	,3119	1,3093	,5765
35-39(4)	,3567	,5333	1,4287	,4652
40-44(5)	-,1799	,1233	,8354	,7255
45-49(6)	-,6167	1,4923	,5397	,2219
50-54(7)	-,3564	,4600	,7002	,4976
Iskolai végzettség, (referencia: 1=alapfok)		,8720		,8322
Szaktanácsképző(3)	-,1095	,2874	,8962	,5919
Gimnázium(4)	-,1636	,8455	,8491	,3578
Egyetem (5)	-,0730	,0411	,9296	,8393
Aktív (1=igen)	-,2955	1,6335	,7441	,2012
Munkanélküli (1=igen)	-,0955	,1191	,9089	,7300
Tanuló (1=igen)	,3693	1,2502	1,4468	,2635
Szenved-e hiányt (1=igen)	,5437	8,1492	1,7224	,0043
Fogyasztási cikkel való ellátottság, (referencia: 2=közepesen ellátott)		,6228		,7324
Rosszul ellátott(1)	-,0024	,0001	,9976	,9906
Jól ellátott(3)	-,1353	,5929	,8734	,4413
Településnagyság (referencia: 2= 1000-10.000 fő)		4,9341		,0848
-1000 fő(1)	,0310	,0128	1,0314	,9098
>10.000(3)	,4292	4,6839	1,5360	,0304
Magyarok aránya a településen (referencia: 2=40-85%)		12,1287		,0023
40% alatt(1)	,6653	11,8109	1,9450	,0006
>85%(3)	,3704	2,9909	1,4484	,0837
Dolgozott Magyarországon (1=igen)	,7160	8,3267	2,0463	,0039
Dolgozott másutt (1=igen)	,6309	2,3117	1,8793	,1284
Barátok/rokonok Magyarországon(1=igen)	1,2087	20,0375	3,3490	,0000
Barátok/rokonok másutt (1=igen)	-,6180	14,9362	,5390	,0001
Tudna-e másutt élni (referencia: 5= is-is)		220,1505		,0000
Soha(1)	-2,6376	19,7529	,0715	,0000
(2)	-3,2168	8,1824	,0401	,0042
(3)	-1,5745	8,1695	,2071	,0043
(4)	-,4429	1,4768	,6422	,2243
(6)	,6958	5,1833	2,0054	,0228
(7)	,5525	3,0717	1,7376	,0797
(8)	1,6997	42,3836	5,4722	,0000
(9)	2,1001	49,0145	8,1667	,0000
biztos(10)	2,0747	76,8864	7,9620	,0000
Az ország következő 5 éve		4,3656		,3588

	B	Wald	Exp (B)	sig
(referencia: 3= is-is)				
Javulni fog (1)	,3912	,5860	1,4788	,4440
Mérsékelt javulás(2)	,0272	,0191	1,0276	,8900
Mérsékelt romlás (4)	,2000	1,0875	1,2214	,2970
Erős romlás(5)	,4629	3,4239	1,5887	,0643
A magyarság sorsa a jövőben (referencia: 3= Mérsékelt csökkenés)		13,6231		,0182
eltűnnek(1)	,7904	2,9888	2,2044	,0838
Jelentős csökkenés(2)	,3849	4,6441	1,4695	,0312
Jelenlegi szinten marad (4)	-,0742	,1121	,9285	,7378
Mérsékelt növekedés (5)	,6420	6,0517	1,9002	,0139
Jelentős növekedés(6)	1,4936	2,2352	4,4529	,1349
Az etnikai konfliktus nagysága (referencia: 3= Mérsékelt)		1,5744		,8134
Nincs(1)	,0075	,0012	1,0075	,9723
Elhanyagolható(2)	-,0423	,0460	,9586	,8303
Súlyos (4)	,1230	,2532	1,1309	,6148
nagyon súlyos (5)	-,5903	1,1459	,5542	,2844
Elégedettség: család (referencia: 5= nagyon elégedett)		11,3469		,0229
Nagyon elégedetlen(1)	-,7690	2,0283	,4635	,1544
(2)	,5147	2,8438	1,6731	,0917
(3)	,4191	3,1714	1,5206	,0749
Inkább elégedett(4)	,0478	,0429	1,0489	,8359
Elégedettség: jövő (referencia: 5= nagyon elégedett)		9,2892		,0543
Nagyon elégedetlen(1)	-,2566	,2400	,7737	,6242
(2)	,5702	1,8154	1,7687	,1779
(3)	,5763	2,0157	1,7794	,1557
Inkább elégedett(4)	,7278	3,0271	2,0705	,0819
Elégedettség: életszínvonal (referencia: 5= nagyon elégedett)		2,2289		,6937
Nagyon elégedetlen(1)	-,3444	,5042	,7087	,4777
(2)	-,0433	,0132	,9577	,9084
(3)	,1538	,2079	1,1663	,6484
Inkább elégedett(4)	,0341	,0102	1,0347	,9196
Elégedettség: élet (referencia: 5= nagyon elégedett)		6,1894		,1854
Nagyon elégedetlen(1)	,6683	2,1907	1,9509	,1388
(2)	-,2229	,4393	,8002	,5074
(3)	-,2231	,6598	,8000	,4166
Inkább elégedett(4)	-,0476	,0321	,9535	,8578
Érte-e etnikai megkülönböztetés (1=igen)	,2091	1,7895	1,2326	,1810
Állandó	-4,4857	35,9544		,0000

MII. sz. táblázat

A speciális, nyers migrációs potenciál keletkezését befolyásoló tényezők modellje

	B	Wald	Exp (B)	sig
-2Log. valószínűség= 2415,216, Illeszkedés = 2244,004, szabadságfok= 64				
Neme (1=férfi, 0=nő)	,5036	23,1333	1,6547	,0000
Korcsoport, 8 osztályos (referencia: 8= 55 felett)		35,5437		,0000
-24(1)	1,2155	13,9635	3,3720	,0002
25-29(2)	,6000	3,6939	1,8222	,0546
30-34(3)	,3722	1,3808	1,4510	,2400
35-39(4)	,2228	,4889	1,2496	,4844
40-44(5)	,2168	,4450	1,2422	,5047
45-49(6)	,2188	,4886	1,2446	,4845
50-54(7)	,2749	,7322	1,3165	,3922
Iskolai végzettség, (referencia: 1=alapfok)		20,9626		,0001
Szakkunaképző(3)	,4399	9,8451	1,5526	,0017
Gimnázium(4)	-,0430	,1182	,9579	,7310
Egyetem (5)	-,4774	4,0720	,6204	,0436
Aktív (1=igen)	,3072	3,9067	1,3596	,0481
Munkanélküli (1=igen)	1,1408	34,2119	3,1293	,0000
Tanuló (1=igen)	,5830	5,1008	1,7914	,0239
Szenved-e hiányt (1=igen)	,4836	11,6958	1,6220	,0006
Fogyasztási cikkel való ellátottság, (referencia: 2=közepesen ellátott)		34,4937		,0000
Rosszul ellátott(1)	,3703	6,3038	1,4481	,0120
Jól ellátott(3)	-,5480	21,1177	,5781	,0000
Településnagyság (referencia: 2= 1000-10.000 fő)		3,9905		,1360
-1000 fő(1)	,3338	3,8251	1,3962	,0505
>10.000(3)	,0194	,0221	1,0196	,8817
Magyarok aránya a településen (referencia: 2=40-85%)		1,4416		,4864
40% alatt(1)	,0528	,1514	1,0542	,6972
>85%(3)	-,1255	,8870	,8821	,3463
Dolgozott Magyarországon (1=igen)	1,7465	43,5878	5,7343	,0000
Dolgozott másutt (1=igen)	-,5273	2,3560	,5902	,1248
Barátok/rokonok Magyarországon(1=igen)	,1612	1,1478	1,1749	,2840
Barátok/rokonok másutt (1=igen)	,0900	,6873	1,0942	,4071
Tudna-e másutt élni (referencia: 5= is-is)		130,0349		,0000
Soha(1)	-1,0102	34,6676	,3641	,0000
(2)	-1,2545	33,1506	,2852	,0000
(3)	-,5558	7,2732	,5736	,0070
(4)	-,7496	12,1739	,4725	,0005
(6)	,1584	,5020	1,1716	,4786
(7)	,1755	,5733	1,1918	,4490
(8)	,3144	2,0578	1,3695	,1514
(9)	,4821	3,2083	1,6195	,0733
biztos(10)	,4806	6,4260	1,6171	,0112
Az ország következő 5 éve (referencia: 3= is-is)		7,4851		,1124

	B	Wald	Exp (B)	sig
Javulni fog (1)	-,2578	,4767	,7727	,4899
Mérsékelt javulás(2)	-,2146	2,7745	,8068	,0958
Mérsékelt romlás (4)	,0071	,0029	1,0071	,9574
Erős romlás(5)	,2937	2,2786	1,3414	,1312
A magyarság sorsa a jövőben (referencia: 3= Mérsékelt csökkenés)		13,9624		,0159
eltűnnek(1)	-,1067	,0795	,8988	,7780
Jelentős csökkenés(2)	,0320	,0613	1,0325	,8045
Jelenlegi szinten marad (4)	,1739	1,5474	1,1899	,2135
Mérsékelt növekedés (5)	,5879	10,2741	1,8002	,0013
Jelentős növekedés(6)	1,2926	3,1013	3,6422	,0782
Az etnikai konfliktus nagysága (referencia: 3= Mérsékelt)		,7132		,9497
Nincs(1)	,0872	,3602	1,0911	,5484
Elhanyagolható(2)	,0285	,0472	1,0289	,8281
Súlyos (4)	-,0607	,1135	,9411	,7362
nagyon súlyos (5)	-,1555	,1163	,8560	,7331
Elégedettség: család (referencia: 5= nagyon elégedett)		4,9506		,2924
Nagyon elégedetlen(1)	,3931	1,0579	1,4816	,3037
(2)	,1960	,7589	1,2165	,3837
(3)	,3404	4,2818	1,4055	,0385
Inkább elégedett(4)	,2727	3,0722	1,3135	,0796
Elégedettség: jövő (referencia: 5= nagyon elégedett)		3,3137		,5068
Nagyon elégedetlen(1)	,3357	,9178	1,3989	,3380
(2)	,3150	1,3926	1,3703	,2380
(3)	,1057	,1813	1,1115	,6702
Inkább elégedett(4)	,0709	,0763	1,0735	,7823
Elégedettség: életszínvonal (referencia: 5= nagyon elégedett)		11,8713		,0183
Nagyon elégedetlen(1)	,5201	2,3309	1,6821	,1268
(2)	,5360	4,1078	1,7091	,0427
(3)	,5082	4,6846	1,6623	,0304
Inkább elégedett(4)	,0911	,1485	1,0954	,7000
Elégedettség: élet (referencia: 5= nagyon elégedett)		1,6480		,8001
Nagyon elégedetlen(1)	-,3864	1,3487	,6795	,2455
(2)	-,1226	,2650	,8846	,6067
(3)	-,1292	,4448	,8788	,5048
Inkább elégedett(4)	-,1656	,8135	,8474	,3671
Érte-e etnikai megkülönböztetés (1=igen)	,1996	3,1245	1,2209	,0771
Állandó	-2,0916	20,9997		,0000

M12. sz. táblázat

A speciális, tisztított migrációs potenciál keletkezését befolyásoló tényezők modellje

	B	Wald	Exp (B)	sig
-2Log. valószínűség= 1822,414, Illeszkedés = 2194,061, szabadságfok= 64				
Neme (1=férfi, 0=nő)	,7296	32,6273	2,0742	,0000
Korcsoport, 8 osztályos (referencia: 8= 55 felett)		7,6972		,3601
-24(1)	,5984	2,0642	1,8192	,1508
25-29(2)	,5167	1,6182	1,6765	,2033
30-34(3)	,4398	1,1398	1,5524	,2857
35-39(4)	,1051	,0638	1,1109	,8005
40-44(5)	,2226	,2718	1,2493	,6021
45-49(6)	,1958	,2265	1,2163	,6342
50-54(7)	,2927	,4731	1,3400	,4915
Iskolai végzettség, (referencia: 1=alapfok)		4,0973		,2511
Szakkunaképző(3)	-,0665	,1690	,9357	,6810
Gimnázium(4)	-,2287	2,3462	,7956	,1256
Egyetem (5)	-,5068	2,5653	,6024	,1092
Aktív (1=igen)	,3130	2,4308	1,3676	,1190
Munkanélküli (1=igen)	1,2907	33,4937	3,6352	,0000
Tanuló (1=igen)	-,4056	1,5703	,6666	,2102
Szenved-e hiányt (1=igen)	,3166	4,1124	1,3725	,0426
Fogyasztási cikkel való ellátottság, (referencia: 2=közepesen ellátott)		23,7669		,0000
Rosszul ellátott(1)	,2809	2,9562	1,3243	,0855
Jól ellátott(3)	-,6207	16,7526	,5376	,0000
Településnagyság (referencia: 2= 1000-10.000 fő)		6,8993		,0318
-1000 fő(1)	,2971	2,3235	1,3460	,1274
>10.000(3)	-,2597	2,6369	,7713	,1044
Magyarok aránya a településen (referencia: 2=40-85%)		8,5442		,0140
40% alatt(1)	,2201	1,8580	1,2462	,1729
>85%(3)	-,3367	4,2136	,7141	,0401
Dolgozott Magyarországon (1=igen)	2,3824	114,5440	10,8307	,0000
Dolgozott másutt (1=igen)	-,1989	,2870	,8197	,5922
Barátok/rokonok Magyarországon(1=igen)	,3042	2,8837	1,3555	,0895
Barátok/rokonok másutt (1=igen)	,0425	,1071	1,0434	,7435
Tudna-e másutt élni (referencia: 5= is-is)		85,9424		,0000
Soha(1)	-,5529	6,3686	,5753	,0116
(2)	-,8003	7,2993	,4492	,0069
(3)	-,0803	,0950	,9228	,7579
(4)	-,5185	3,2165	,5954	,0729
(6)	,0415	,0206	1,0423	,8860
(7)	,0275	,0096	1,0279	,9221
(8)	,6029	6,2750	1,8275	,0122
(9)	1,1622	17,3465	3,1969	,0000
biztos(10)	,9020	18,2735	2,4645	,0000
Az ország következő 5 éve		10,4463		,0335

	B	Wald	Exp (B)	sig
(referencia: 3= is-is)				
Javulni fog (1)	-1,2239	3,6485	,2941	,0561
Mérsékelt javulás(2)	-,3114	3,7836	,7324	,0518
Mérsékelt romlás (4)	-,2030	1,6593	,8163	,1977
Erős romlás(5)	,2158	1,0442	1,2409	,3069
A magyarság sorsa a jövőben (referencia: 3= Mérsékelt csökkenés)		5,2454		,3867
eltűnnek(1)	,2271	,3057	1,2550	,5803
Jelentős csökkenés(2)	-,0666	,1835	,9355	,6683
Jelenlegi szinten marad (4)	,1856	1,1742	1,2039	,2785
Mérsékelt növekedés (5)	,3729	3,1596	1,4520	,0755
Jelentős növekedés(6)	-,4151	,1801	,6603	,6713
Az etnikai konfliktus nagysága (referencia: 3= Mérsékelt)		1,0801		,8974
Nincs(1)	,0087	,0025	1,0087	,9598
Elhanyagolható(2)	-,1012	,4006	,9037	,5268
Súlyos (4)	,0958	,2044	1,1005	,6512
nagyon súlyos (5)	-,2766	,2843	,7584	,5939
Elégedettség: család (referencia: 5= nagyon elégedett)		1,5552		,8168
Nagyon elégedetlen(1)	,2108	,2745	1,2347	,6003
(2)	,1987	,6007	1,2198	,4383
(3)	,1859	,8890	1,2043	,3458
Inkább elégedett(4)	,2361	1,5112	1,2663	,2190
Elégedettség: jövő (referencia: 5= nagyon elégedett)		6,0021		,1990
Nagyon elégedetlen(1)	,0026	,0000	1,0026	,9948
(2)	,1217	,1371	1,1294	,7112
(3)	-,1146	,1370	,8917	,7113
Inkább elégedett(4)	-,3660	1,2663	,6935	,2605
Elégedettség: életszínvonal (referencia: 5= nagyon elégedett)		4,8338		,3048
Nagyon elégedetlen(1)	,6209	2,5352	1,8606	,1113
(2)	,0999	,0929	1,1051	,7605
(3)	,1556	,2710	1,1683	,6026
Inkább elégedett(4)	,0034	,0001	1,0034	,9910
Elégedettség: élet (referencia: 5= nagyon elégedett)		2,5188		,6413
Nagyon elégedetlen(1)	-,2299	,3789	,7946	,5382
(2)	,1492	,2922	1,1609	,5888
(3)	-,0845	,1280	,9190	,7205
Inkább elégedett(4)	,0643	,0799	1,0664	,7774
Érte-e etnikai megkülönböztetés (1=igen)	,1800	1,8152	1,1972	,1779
Állandó	-2,9519	25,7769		,0000

M13. sz. táblázat

A speciális, tovább tisztított migrációs potenciál keletkezését befolyásoló tényezők modellje

	B	Wald	Exp (B)	sig
-2Log. valószínűség= 1655,936, Illeszkedés = 2199,790, szabadságfok= 64				
Neme (1=férfi, 0=nő)	,8336	36,6563	2,3015	,0000
Korcsoport, 8 osztályos (referencia: 8= 55 felett)		3,6849		,8153
-24(1)	,6136	1,9068	1,8471	,1673
25-29(2)	,4847	1,2408	1,6237	,2653
30-34(3)	,4475	1,0291	1,5644	,3104
35-39(4)	,2476	,3114	1,2809	,5768
40-44(5)	,3126	,4692	1,3670	,4933
45-49(6)	,4668	1,1453	1,5950	,2845
50-54(7)	,4301	,8975	1,5375	,3435
Iskolai végzettség, (referencia: 1=alapfok)		5,3000		,1511
Szaktanulmányok(3)	,0408	,0581	1,0417	,8095
Gimnázium(4)	-,2068	1,6821	,8132	,1946
Egyetem (5)	-,6489	3,2552	,5226	,0712
Aktív (1=igen)	,2142	1,0304	1,2389	,3101
Munkanélküli (1=igen)	1,0796	21,7009	2,9435	,0000
Tanuló (1=igen)	-,6489	3,3421	,5226	,0675
Szenved-e hiányt (1=igen)	,5059	9,7961	1,6585	,0017
Fogyasztási cikkekkel való ellátottság, (referencia: 2=közepesen ellátott)		14,8011		,0006
Rosszul ellátott(1)	,0977	,3149	1,1026	,5747
Jól ellátott(3)	-,5861	13,0423	,5565	,0003
Településnagyság (referencia: 2= 1000-10.000 fő)		7,1363		,0282
-1000 fő(1)	,4507	4,9264	1,5694	,0264
>10.000(3)	-,1282	,5672	,8797	,4514
Magyarok aránya a településen (referencia: 2=40-85%)		4,6793		,0964
40% alatt(1)	,0894	,2721	1,0935	,6019
>85%(3)	-,3197	3,4274	,7264	,0641
Dolgozott Magyarországon (1=igen)	2,1457	102,2446	8,5484	,0000
Dolgozott másutt (1=igen)	-,0047	,0002	,9954	,9902
Barátok/rokonok Magyarországon(1=igen)	,3473	3,2816	1,4153	,0701
Barátok/rokonok másutt (1=igen)	,0374	,0748	1,0382	,7845
Tudna-e másutt élni (referencia: 5= is-is)		60,1260		,0000
Soha(1)	-,3442	2,2162	,7088	,1366
(2)	-,8295	6,2231	,4362	,0126
(3)	-,0244	,0075	,9759	,9309
(4)	-,2699	,8010	,7635	,3708
(6)	,1375	,1956	1,1475	,6583
(7)	-,0548	,0314	,9467	,8594
(8)	,6236	5,8710	1,8657	,0154
(9)	1,1832	16,2816	3,2647	,0001
biztos(10)	,7752	11,8699	2,1711	,0006
Az ország következő 5 éve (referencia: 3= is-is)		11,4991		,0215

	B	Wald	Exp (B)	sig
Javulni fog (1)	-2,1238	5,4722	,1196	,0193
Mérsékelt javulás(2)	-,2508	2,1771	,7782	,1401
Mérsékelt romlás (4)	-,2597	2,3743	,7712	,1233
Erős romlás(5)	,2231	1,0445	1,2499	,3068
A magyarság sorsa a jövőben (referencia: 3= Mérsékelt csökkenés)		3,9907		,5508
eltűnnek(1)	,4826	1,3192	1,6202	,2507
Jelentős csökkenés(2)	,0530	,1056	1,0545	,7452
Jelenlegi szinten marad (4)	,0927	,2505	1,0972	,6167
Mérsékelt növekedés (5)	,3167	2,0154	1,3726	,1557
Jelentős növekedés(6)	-1,0540	,8007	,3485	,3709
Az etnikai konfliktus nagysága (referencia: 3= Mérsékelt)		1,3861		,8466
Nincs(1)	-,1147	,3925	,8916	,5310
Elhanyagolható(2)	-,1910	1,2608	,8261	,2615
Súlyos (4)	-,0509	,0498	,9504	,8233
nagyon súlyos (5)	,0484	,0087	1,0496	,9257
Elégedettség: család (referencia: 5= nagyon elégedett)		1,4525		,8350
Nagyon elégedetlen(1)	,1259	,0900	1,1341	,7642
(2)	,0823	,0904	1,0858	,7637
(3)	,2127	1,0097	1,2370	,3150
Inkább elégedett(4)	,2134	1,0652	1,2379	,3020
Elégedettség: jövő (referencia: 5= nagyon elégedett)		4,7067		,3187
Nagyon elégedetlen(1)	-,0314	,0052	,9691	,9428
(2)	,1995	,3012	1,2208	,5831
(3)	-,0755	,0478	,9273	,8269
Inkább elégedett(4)	-,2388	,4393	,7875	,5075
Elégedettség: életszínvonal (referencia: 5= nagyon elégedett)		2,8306		,5866
Nagyon elégedetlen(1)	,5924	1,9793	1,8083	,1595
(2)	,2447	,4751	1,2772	,4906
(3)	,1383	,1781	1,1483	,6730
Inkább elégedett(4)	,1242	,1417	1,1322	,7066
Elégedettség: élet (referencia: 5= nagyon elégedett)		,8267		,9348
Nagyon elégedetlen(1)	-,0560	,0207	,9456	,8856
(2)	,1015	,1178	1,1068	,7314
(3)	-,0480	,0360	,9532	,8495
Inkább elégedett(4)	,0625	,0655	1,0645	,7980
Érte-e etnikai megkülönböztetés (1=igen)	,2398	2,9388	1,2710	,0865
Állandó	-3,5178	31,0445		,0000

M14.sz. táblázat

A fekete gazdaság felé orientálódó migrációs potenciál keletkezését befolyásoló tényezők modellje

	B	Wald	Exp (B)	sig
-2Log. valószínűség= 2333,492, Illeszkedés = 2325,190, szabadságfok= 64				
Neme (1=férfi, 0=nő)	-,0232	,0460	,9771	,8301
Korcsoport, 8 osztályos (referencia: 8= 55 felett)		12,9520		,0733
-24(1)	,9507	6,4114	2,5876	,0113
25-29(2)	,7033	3,6310	2,0205	,0567
30-34(3)	,7348	3,8970	2,0851	,0484
35-39(4)	,5492	2,1281	1,7319	,1446
40-44(5)	,3697	,9112	1,4474	,3398
45-49(6)	,5584	2,2483	1,7479	,1338
50-54(7)	,3785	,9647	1,4601	,3260
Iskolai végzettség, (referencia: 1=alapfok)		2,9765		,3953
Szakkunaképző(3)	,2443	2,8870	1,2767	,0893
Gimnázium(4)	,0787	,3654	1,0819	,5455
Egyetem (5)	,0648	,0701	1,0670	,7911
Aktív (1=igen)	,0705	,1827	1,0730	,6691
Munkanélküli (1=igen)	-,0216	,0115	,9786	,9147
Tanuló (1=igen)	,9402	14,3485	2,5605	,0002
Szenved-e hiányt (1=igen)	,0575	,1582	1,0591	,6908
Fogyasztási cikkel való ellátottság, (referencia: 2=közepesen ellátott)		9,8795		,0072
Rosszul ellátott(1)	-,0168	,0126	,9834	,9105
Jól ellátott(3)	-,3872	9,5477	,6789	,0020
Településnagyság (referencia: 2= 1000-10.000 fő)		,7207		,6974
-1000 fő(1)	-,1364	,5612	,8725	,4538
>10.000(3)	,0257	,0361	1,0261	,8493
Magyarok aránya a településen (referencia: 2=40-85%)		3,5488		,1696
40% alatt(1)	,2504	3,2416	1,2845	,0718
>85%(3)	,1589	1,2768	1,1722	,2585
Dolgozott Magyarországon (1=igen)	-,3723	2,9306	,6891	,0869
Dolgozott másutt (1=igen)	,8177	7,0482	2,2653	,0079
Barátok/rokonok Magyarországon(1=igen)	-,0555	,1309	,9460	,7175
Barátok/rokonok másutt (1=igen)	,2352	4,3527	1,2652	,0370
Tudna-e másutt élni (referencia: 5= is-is)		38,2108		,0000
Soha(1)	-,7116	14,0469	,4909	,0002
(2)	-,6309	7,2362	,5321	,0071
(3)	-,1643	,5727	,8485	,4492
(4)	-,3408	2,2348	,7112	,1349
(6)	,1157	,2488	1,1226	,6179
(7)	,4282	3,5812	1,5345	,0584
(8)	-,0561	,0682	,9454	,7940
(9)	,0721	,0777	1,0747	,7804
biztos(10)	,1191	,3991	1,1265	,5276
Az ország következő 5 éve		6,1330		,1894

	B	Wald	Exp (B)	sig
(referencia: 3= is-is)				
Javulni fog (1)	,5085	2,1548	1,6628	,1421
Mérsékelt javulás(2)	-,1485	1,2029	,8620	,2727
Mérsékelt romlás (4)	,1247	,8464	1,1328	,3576
Erős romlás(5)	-,0238	,0138	,9765	,9063
A magyarság sorsa a jövőben (referencia: 3= Mérsékelt csökkenés)		6,6664		,2467
eltűnnek(1)	-,6617	2,2471	,5160	,1339
Jelentős csökkenés(2)	,0944	,5157	1,0990	,4727
Jelenlegi szinten marad (4)	,0458	,0985	1,0469	,7536
Mérsékelt növekedés (5)	,3495	3,6208	1,4184	,0571
Jelentős növekedés(6)	,2919	,1524	1,3390	,6963
Az etnikai konfliktus nagysága (referencia: 3= Mérsékelt)		2,5984		,6271
Nincs(1)	,2096	1,9611	1,2332	,1614
Elhanyagolható(2)	,1324	,9539	1,1415	,3287
Súlyos (4)	,1414	,5992	1,1519	,4389
nagyon súlyos (5)	-,1054	,0470	,9000	,8284
Elégedettség: család (referencia: 5= nagyon elégedett)		1,0666		,8995
Nagyon elégedetlen(1)	,2437	,4423	1,2759	,5060
(2)	,0783	,1184	1,0815	,7308
(3)	,1529	,8102	1,1652	,3681
Inkább elégedett(4)	,0794	,2402	1,0827	,6240
Elégedettség: jövő (referencia: 5= nagyon elégedett)		4,8296		,3052
Nagyon elégedetlen(1)	-,1766	,2193	,8381	,6396
(2)	,1597	,3031	1,1731	,5819
(3)	,2618	,9254	1,2993	,3361
Inkább elégedett(4)	,3731	1,7775	1,4523	,1825
Elégedettség: életszínvonal (referencia: 5= nagyon elégedett)		7,1966		,1259
Nagyon elégedetlen(1)	,2132	,3841	1,2376	,5354
(2)	,1870	,4745	1,2057	,4909
(3)	,1628	,4523	1,1768	,5012
Inkább elégedett(4)	-,2109	,7430	,8099	,3887
Elégedettség: élet (referencia: 5= nagyon elégedett)		2,8482		,5835
Nagyon elégedetlen(1)	,0800	,0543	1,0833	,8157
(2)	,3675	2,2448	1,4441	,1341
(3)	,1243	,3655	1,1324	,5455
Inkább elégedett(4)	,1524	,6066	1,1646	,4361
Érte-e etnikai megkülönböztetés (1=igen)	,1625	1,9830	1,1765	,1591
Állandó	-2,6938	27,4605		,0000

M15. sz. táblázat

A „színvak” migrációs potenciál keletkezését befolyásoló tényezők modellje

	B	Wald	Exp (B)	sig
-2Log. valószínűség= 1563,802, Illeszkedés = 2180,000, szabadságfok= 64				
Neme (1=férfi, 0=nő)	,7161	25,2279	2,0464	,0000
Korcsoport, 8 osztályos (referencia: 8= 55 felett)		3,4324		,8423
-24(1)	,2854	,4112	1,3303	,5214
25-29(2)	,1894	,1891	1,2086	,6637
30-34(3)	,1824	,1704	1,2001	,6797
35-39(4)	-,0357	,0064	,9649	,9362
40-44(5)	,0138	,0009	1,0139	,9760
45-49(6)	,3458	,6318	1,4132	,4267
50-54(7)	,2314	,2570	1,2604	,6122
Iskolai végzettség, (referencia: 1=alapfok)		3,7007		,2956
Szaktanácsképző(3)	,1176	,4455	1,1248	,5045
Gimnázium(4)	-,1204	,5293	,8865	,4669
Egyetem (5)	-,5031	1,8664	,6047	,1719
Aktív (1=igen)	,3950	3,0714	1,4843	,0797
Munkanélküli (1=igen)	1,1109	20,3067	3,0372	,0000
Tanuló (1=igen)	-,2785	,5831	,7569	,4451
Szenved-e hiányt (1=igen)	,4801	8,1301	1,6163	,0044
Fogyasztási cikkel való ellátottság, (referencia: 2=közepesen ellátott)		12,4519		,0020
Rosszul ellátott(1)	,1265	,4921	1,1348	,4830
Jól ellátott(3)	-,5456	10,5111	,5795	,0012
Településnagyság (referencia: 2= 1000-10.000 fő)		6,9287		,0313
-1000 fő(1)	,3998	3,5929	1,4915	,0580
>10.000(3)	-,2091	1,3927	,8113	,2380
Magyarok aránya a településen (referencia: 2=40-85%)		4,8303		,0894
40% alatt(1)	,2240	1,5828	1,2511	,2084
>85%(3)	-,2413	1,7985	,7856	,1799
Dolgozott Magyarországon (1=igen)	2,0832	99,5723	8,0304	,0000
Dolgozott másutt (1=igen)	,2500	,4395	1,2841	,5073
Barátok/rokonok Magyarországon(1=igen)	,2918	2,1555	1,3388	,1421
Barátok/rokonok másutt (1=igen)	-,0697	,2424	,9326	,6225
Tudna-e másutt élni (referencia: 5= is-is)		52,0124		,0000
Soha(1)	-,4118	2,8364	,6625	,0921
(2)	-,6753	3,9930	,5090	,0457
(3)	,0445	,0235	1,0456	,8783
(4)	-,4072	1,5649	,6655	,2109
(6)	,2424	,5855	1,2743	,4442
(7)	,0724	,0526	1,0751	,8187
(8)	,5461	4,1279	1,7265	,0422
(9)	1,1895	15,7711	3,2856	,0001
biztos(10)	,6918	8,7974	1,9974	,0030
Az ország következő 5 éve (referencia: 3= is-is)		10,6660		,0306

	B	Wald	Exp (B)	sig
Javulni fog (1)	2,1588	4,4240	,1155	,0354
Mérsékelt javulás(2)	-,0781	,1940	,9249	,6596
Mérsékelt romlás (4)	-,1311	,5554	,8772	,4561
Erős romlás(5)	,4165	3,5148	1,5166	,0608
A magyarság sorsa a jövőben (referencia: 3= Mérsékelt csökkenés)		2,5956		,7620
eltűnnek(1)	,4638	1,1657	1,5901	,2803
Jelentős csökkenés(2)	,0468	,0774	1,0479	,7808
Jelenlegi szinten marad (4)	,0250	,0163	1,0253	,8983
Mérsékelt növekedés (5)	,2552	1,1987	1,2907	,2736
Jelentős növekedés(6)	-,6648	,3401	,5144	,5598
Az etnikai konfliktus nagysága (referencia: 3= Mérsékelt)		2,5970		,6273
Nincs(1)	-,1478	,5944	,8626	,4407
Elhanyagolható(2)	-,2587	2,0960	,7720	,1477
Súlyos (4)	,0618	,0730	1,0638	,7871
nagyon súlyos (5)	-,0816	,0238	,9216	,8774
Elégedettség: család (referencia: 5= nagyon elégedett)		2,2471		,6904
Nagyon elégedetlen(1)	-,4952	1,2296	,6094	,2675
(2)	-,1074	,1436	,8982	,7047
(3)	,0860	,1567	1,0898	,6922
Inkább elégedett(4)	,0765	,1301	1,0795	,7183
Elégedettség: jövő (referencia: 5= nagyon elégedett)		6,4410		,1685
Nagyon elégedetlen(1)	,4435	,9166	1,5582	,3384
(2)	,5040	1,6369	1,6553	,2008
(3)	,2108	,3138	1,2346	,5754
Inkább elégedett(4)	-,0340	,0076	,9665	,9306
Elégedettség: életszínvonal (referencia: 5= nagyon elégedett)		1,4365		,8378
Nagyon elégedetlen(1)	,3189	,5456	1,3755	,4601
(2)	,0656	,0331	1,0678	,8556
(3)	-,0234	,0050	,9769	,9438
Inkább elégedett(4)	,0772	,0538	1,0803	,8167
Elégedettség: élet (referencia: 5= nagyon elégedett)		,5084		,9727
Nagyon elégedetlen(1)	,1632	,1730	1,1773	,6775
(2)	-,0050	,0003	,9950	,9870
(3)	-,0598	,0531	,9420	,8177
Inkább elégedett(4)	-,0555	,0491	,9460	,8247
Érte-e etnikai megkülönböztetés (1=igen)	,3518	6,0267	1,4216	,0141
Állandó	3,5704	29,8891		,0000